Poštarina plaćena u gotovu

Ciena 2 Kune — Broj 11

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

21. ožujka 1943 Br. 11

SAONICAMA NA SNIEŽNOM PUTU

POGLAVNIK JE RADOST MAJKE I DJETETA

U GLAVNOM USTAŠKOM STANU

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

GOD. XIII. ZAGREB, 21. OŽUJKA 1943. BROJ 11.

Poglavnik medju svojim vojnicima i narodom

Val oduševljenja prešao je ljudstvom, taknuo je svačiju dušu spoznajom da je u njihovu sredinu došao Poglavnik. Na licima se odražavala sreća, iz očiju je virila jedna jedina težnja — da ga vide. I kada se je u njihovoj sredini pojavio Poglavnik, kada je zašao medju njih, kada je pružio svoje obadvije ruke, za koje se grozničavo i sa strahopočitanjem otimalo desetak ruku, osjetili su svi da je medju nj došao u osobi državnog poglavara ujedno i brat, prijatelj, otac, vojnik i borac.

Ljudi su osjetili da je Poglavnik utjelovljenje ustaških težnja i ustaške vjere, narod je uvidio da je Poglavnik čovjek skroman i jednostavan, čovjek rada, pojedinci su osjetili da je on znamen hrvatstva, znamen vjere, znamen boli i patnja, koje je hrvatstvo snosilo desetljećima, a s tom spoznajom ulazilo je u duše svih onih, koji su klicali Poglavniku, pouzdanje i smirenje. Blizina Poglavnika, njegov muževan, smiren pogled, bratska rieč i srdačno pružena desnica razkida sve sumnje, nagradjuje sve muke i boli, uljeva u dušu sviju neograničenu vjeru u uspjeh hrvatske stvari, hrvatske borbe, vjeru u hrvatsku državu, u njezin uspjeh i njezinu sreću, jer na čelu naše borbe, na čelu našeg rada, na čelu Hrvatske stoji Poglavnik.

I vojnici, koji su gledali smrti u oči spoznali su dolazkom Poglavnika da gledaju muža, u čijim rukama leži uspjeh njihove borbe, oni su spoznali, da je došao medju njih vojnik, ne kao vrhovni zapovjednik, ne kao neki podstrekač, ne kao savjetnik i govornik, nego kao borac, kao vojnik, koji je kroz deset godina boravka u tudjini osjetio svu težinu stegovnog vojničkog života, težke mukotrpne borbe, samozataje i čekanja. Spoznajom da se njihov vrhovni poglavar i zapovjednik ne ustručava doći u njihov bunker, u njihov rov, nego da sa skrbi brata i oca obilazi njih, djecu svoju, uljeva u njih osjećaj izkrene sreće i ljubavi spram prvog borca, najhrabrijeg vojnika, najboljeg zapovjednika.

Poglavnik zalazi medju svoj narod, propitkuje se za težkoće života, zanima se za svaku sitnicu, bodri ih, tješi i pridiže, kao apostol zalazi medju one, koji najviše pate, ali najviše vjeruju i blagom očinskom rieči uljeva im pouzdanje, nadu i vjeru.

»Poglavniče, dopustite, da vam stisnem ruku!«

Svi bi se htjeli dotaći moćne ruke Poglavnika, svi bi htjeli doći u njegovu blizinu, čuti iz njegovih ustiju koju rieč, reći mu, pa makar sa dvije rieči, da su sretni što je medju njih došao, da ga ljube i da u njeg vjeruju.

Ti ljudi vjeruju u Poglavnika vjerom malog, izkrenog, poštenog čovjeka, koji u podsviesti osjeća sretnu budućnost Hrvatske i skori svršetak patnja, ti ljudi osjećaju i znadu da je pojam te vjere Poglavnik, Poglavnik kao zapovjednik vojske, kao upravitelj države, kao radnik, seljak i gradjanin, kao djete malog čovjeka, a kao muž, koji je prošao mnoga i težka izkušenja u opasnosti života, praćen gladju, prekomjernim radom, u ljubavi za narod i svoju Hrvatsku.

Vojnici, gradjani i seljaci s jednakim su oduševljenjem pričali Poglavniku, s jednakom su ljubavi pratili njegove korake, jednako je jaka bila veza, koja ih je vezala, veza borbe, žrtve i pobjede.

I prije su tako zvani vodje zalazili u narod, slikali se s njime, u novinama su punjene čitave stranice o tome, seljaci su zaplesali, zapjevali, bili su ponekad i primljeni od »gospodina« i to je bilo sve. Narod je dolazio i odlazio hladan, ravnodušan, bez ikakovih dubljih osjećaja, poštovanja, oduševljenja i vjere. Manjkala je veza, veza i ljubav, koja se osjeća u stradanju, u boli, poštenju i radu. Manjkao je onaj topli odnos jednako poštenih osjećaja, namjera s jedne i s druge strane, manjkala je toplina izkrenosti, manjkala je ljubav spram sitnih stvari pojedinog malog čovjeka, ljubav i poštovanje spram težkog života, kojeg proživljava hrvatski mali čovjek, poštovanja i smisla za borbu, koju iz dana u dan vodi i koja od njeg izziskuje težke i velike napore.

Kad Poglavnik zadje medju svoj narod, on ne obećaje ništa. Kad Poglavnik uvidi što narodu manjka on se propita za potrebe na licu mjesta i doznaje ih iz ustiju seljaka, vojnika i gradjanina i svagda, koliko je to u granicama mogućnosti težkih vremena, koja proživljujemo, pridiže, što je palo, podiže, sto je porušeno, popravlja, što je pokvareno.

Poglavnik nije za hrvatski narod neka misteriozna ličnost, on nije za njeg »vodja«, okružen jednim skupom ljudi, koji ga obavještavaju o narodnim potrebama i prilikama, on je diete radničke obitelji, koji je u mladosti osjetio i spoznao težinu života i uočio činjenicu, da se dobro i zlo upoznaje na izvoru. Stoga i sam dolazi medju narod.

I koji su Poglavnika vidjeli u dvoru, uočili su danas da je to onaj isti Poglavnik, koji ih je nekad primio kao glavar države, a danas je zašao medju njih kao radnik, seljak, vojnik, brat i otac. Ta spoznaja prožima duše sviju neopisivim oduševljenjem, val sreće preljeva se preko mnoštva, koje bogatstvo i sreću svojih duša izrazuje u poklicima — Poglavnik, Poglavnik! Tu se odrazuje nerazrješiva i vječna veza hrvatskog naroda, veza u boli, u borbi, u pobjedi i slavi.

Vječna, nerazrješiva veza... Poglavnik — narod — Hrvatska...

Bu.

Promičbe laži i istine

O promičbi se danas mnogo govori, pa ćemo iznieti nekoliko misli osobito o današnjem ratu promičbe laži i istine.

Iza pojave poznatog djela Engleza Thomasa Morusa — »Utopija« u engleskom javnom mišljenju, a naročito u njezinoj promičbi dolazi do važnog razdoblja. Britanska promičba plaćana naročito novcem engleskih novčarskih krugova našla je u Morusovom djelu poticaja za još veće isticanje svojih imperijalističkih ciljeva u zarobljavanju mnogih naroda svieta po mnogim kolonijama i protektoratima. Služeći se svim mogućim sredstvima britanska je promičba kroz zadnjih nekoliko vjekova zajedno sa engleskim osvajanjima prolazila kroz nekoliko razdoblja različitih po načinima, sredstvima i taktici.

U vrieme, dok je hrvatski narod patio pod srbskim jarmom i doživljavao u sebi sve moguće najnedemokratskije načine vladavine, britanska i njihova saveznička promičba sipala je fraze o slobodi malih naroda, o demokraciji, o pravu samoodredjenja, o engleskom zauzimanju i reprezentiranju u evropskoj uljudbi i slično. Kroz čitavo vrieme ropstva u velikosrpskoj tamnici na hrvatski narod složno udaraju uz velikosrbsku i boljševičku obje anglosaksonske promičbe. I dok u Hrvatskoj svakodnevno padaju glave, a čitavi hrvatski narod krvari pod čizmom srbske satrapije britanska promičba baca u svjetsko javno mišljenje čitavu silu laži zagovarajući Srbe i napadajući Hrvate. Veoma velika krivnja Hrvata je prema mišljenju Engleza bila ta, što su oni u prošlom svjetskom ratu dali preko 500.000 grobova u borbi protiv Engleske i njezinih saveznika. Uz srbsku tiraniju imala je Hrvatska osjetiti sve blagodati britanske promičbe. U sudbonosnoj 1928. kada je u Jugoslaviji bilo suvremeno pitanje amputacije britanska je promičba u svoj snazi pokazala svoje pravo svjetlo. Bilo je potrebno, da Dr. Milan Šufflaj u povodu toga u ime čitavog hrvatskog naroda engleskom srbofilu Vickhamu Steedu dovikne: »Nisu Hrvati kunići!« I zaista i u toj godini i u kasnijim godinama nisu se htjeli Hrvati kao neki narodi pokazati pripravnima, da budu kunići mnogih englezkih političkih pokusa. Dok u vrieme diktature Aleksandra Karadjordjevića hrvatski narod prolazi više nego ikada svoje veoma teško razdoblje Englezi u svojoj promičbi, a naročito preko vikača u ženevskoj Ligi Naroda i dalje fraziraju o zauzimanju za male narode i njihova prava. Englezka promičba govori o demokraciji, a odobrava najtiranskiju i najbarbarskiju vladavinu Srba u Hrvatskoj. Iza osnutka Nezavisne Države Hrvatske ta je promičba upravo bjesomučno napala hrvatski narod. I Englezi i Amerikanci su svim promičbenim sredstvima pokušali, da dadu izražaja svojoj simpatiji za propalu dinastiju Karadjordjevića i Jugoslaviju, a prema ustaškoj Hrvatskoj pokazali su više nego histeričnu mržnju, sličnu onoj, koju je prije više od 90 godina u listu »Rheinische Zeitung« pokazao i njihov praotac i idejni istomišljenik Karl Marks. U ovom svjetskom sukobu britanska je promičba nastavila u još većoj mjeri svoje stare načine. Laž, laž i opet laž. Izgubivši sve bitke po svim bojištima ta je promičba htjela, da spasi ono, što se još spasiti dade, no spasiti nije ništa mogla.

Danas se zaista vodi i rat promičbe. Isto kao što se vode borbe oružja na kopnu, moru i u zraku, isto se tako vodi i borba izmedju naše i neprijateljske promičbe. Danas se prilike u pitanju promičbe mnogo razlikuju od vremena prošlog svjetskog rata. Tabor novog svjetskog poretka imade danas najbolje promičbene stručnjake, a što je najvažnije on nasuprot promičbi laži i smicalicama može donieti zaslugom pobjedničkoga oružja n e o b o r i v e č i n j e n i c e.

U kolu mladih evropskih naroda takodjer i Nezavisna Država Hrvatska suradjuje sa svojom promičbom u borbi protiv tudjinske promičbe. Hrvatski narod i hrvatska država danas nasuprot protivničke promičbe stoje sasvim drugačije, nego što su nekad stajali. Nekada smo bili narod bez države, bez ikakvih prava, ugnjetavani i izrabljivani i na stranu promičbu nismo mogli odgovarati svojom. A danas mi imademo svoju državu, mi imademo svoju vojsku i sva sredstva, da u suvremenom ratu promičbe laži i istine zastupamo svuda i obranimo naše probitke i razkrinkavamo protivničke laži. I baš sada smo svjedoci vremena, kada britanska promičba natjerana u čor sokak divlja i nije u stanju iznieti nikakove istine ni činjenice.

Mi živimo u velikim vremenima. Hrvatski narod danas sudjeluje u najsudbonosnijoj borbi u poviesti čovječanstva. Hrvatska se bori za svoju budućnost, ona u domovini i izvan domovine, kao ravnopravni član zajednice mladih evropskih naroda vodi borbu za svoje probitke i probitke Evrope. Buduća će pokoljenja moći donieti pravilan sud o veličini ovih vremena i o zaslugama sadašnjeg hrvatskog pokoljenja. A ta buduća pokoljenja moći će u evropskoj poviesnici i medju ostalim čitati o propasti svih neprijatelja ljudske uljudbe i uljudbene Evrope. A našim protivnicima u ovoj sadašnjici ne preostaje ništa drugo, nego laž i jalova nada.

Mi puni pouzdanja idemo u susret novih pobjeda i ujedinjeni i snažni kročimo do konačnoga cilja.

J. P.

Nožne prilike

Kad je Bog stvorio čovjeka, bio je taj čovjek u prvo vrieme, po svoj prilici, bos. Onako! Bez cipela i bez opanaka!

Pogotovo, ako je to bilo na mjestu, gdje klimatske prilike dozvoljavaju, da čovjek ne treba odmah tražiti doznaku za jedan par vunenih čarapa i cipele ili u težem slučaju i čizme.

Kasnije se cipelarstvo počelo razvijati. Raznježili su tvorničari cipela čovjeka i upravo ga s tom nježnošću natjerali, da ne skače bos okolo po svietu nego da gazi po zemlji tudjom kožom.

Naravski da su izpočetka cipele bile svakakih oblika.

Preskočit ćemo u ovoj pripoviesti sva ona doba, koja se zovu diluvijalna i nediluvijalna, preći ćemo polako preko kamenog, brončanog i željeznog doba, pa ćemo se zaustaviti na ovoj dobi, koju će poviest po svoj prilici nazvati benzinsko, kožnato ili gumeno doba.

Cipele se osim drugih stvari prave i od kože. Koža gore, koža dolje. I to ide u odnosu prema pomanjkanju dotične tvari. Recimo u vrieme, dok ima dosta kože, prave se obične cipele i tvornice cipela neznaju kuda će s njima, te se natječu, koja će od njih bolje nahvaliti svoju robu.

U takvo normalno i mirno vrieme nose ljudi obične cipele. Onako od prilike nešto srednje.

Isto je tako i s gumom. Dok je gume na pretek nitko se niti ne sjeti, da bi trebao cipele, koje su na donjem ili zemljotlačnom dielu gumene.

Ne! Takve potrebe dolaze u ona vremena, kad gume nema.

Mora se, naime, imati na umu da, osim mene, koji sam ove, inače prilično blage zime, turao novine u cipele (i to nedjeljno izdanje, koje je najomašnije) i to stoga razloga, da ba-

i neprilike

rem prvih dvadeset metara puta ne prodre vlaga do najjužnijih obrisa mojega tiela, ima ljudi, kojima nije dovoljno da imadu samo čvrstu kožu ispod nogu ili, recimo, gumu, nego ta guma ili koža mora imati i neku stanovitu boju, koja, recimo, pristaje njegovim ili njezinim očima ili trepavicama.

— Što je ovo — pa ti to još nisi ni opazio!

— Nisam. Ali odakle su mi noge postale neke vrsti kušaona zagrebačkih voda, pogledao sam i drugim ljudima one udove, pomoću kojih se gibaju iz jednog mjesta na drugo.

— No pa što si — veli — uočio?

— Što bih uočio! Opazio sam da još nisam nikada vidio toliko finih ženskih, onih crvenkastožućkastih, čizmica na nogama dotičnih bića, kao i da sam prvi put u životu vidio nekakve bojadisane mužke cipele s debelim podplatima, koji su sa strane takodjer obojeni željenom bojom. Recimo žuta, ljubomora. Crvena, ljubav, i uobće sve neki znakovi . . .

— E dragi moj, rat je rat . . .

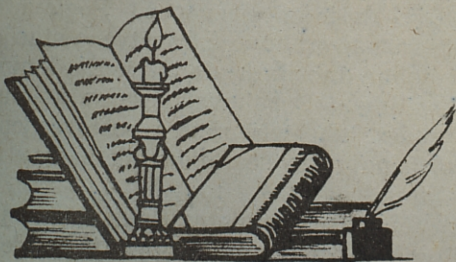
— Pa baš za to. Ja sam mislio, da se u miru može razvijati veća razkoš nego u ratu . . .

— Ti si — veli mi — naivan čovjek!

I pri tome je ostalo. Što sam mogao nego kao naivan čovjek opisati što sam vidio na nogama tih mladića i djevojaka. A svemu su krive baš moje cipele, čija dva diela, donji i gornji stoje danas u neprijateljstvu i ako im kakav bogobojazni cipelar ovih dana ne pruži prvu pomoć, može doći do podpuno prekinutih odnosa. A stradat ću sigurno ja . . .

Jedan savjet: Ako se ne želite ljutiti, nemojte gledati sinove i kćeri švercera i drugih njima sličnih. A pogotovo nemojte gledati u njihove noge, jer je to u prvom redu nepristojno, što bi se, uostalom, lako pretrpjelo, ali u drugom redu to škodi vašim živcima. Uzrujavanje nikada ne koristi . . .

JOŽČENKO

Izvori naše snage

Dugo smo sa nestrpljenjem očekivali onaj sretni dan slobode, za kojim su kroz stoljeća čeznula mnoga pokoljenja. Napokon je došao, iznenada i ne prekasno. Ostvario se davni san Hrvatske: oslobodjenje naroda i obnovljenje hrvatske države nakon 839 godina!

Potrebno je zamisliti se, da se shvati veličina toga oslobodjenja. Na sreći doživljenoj toga dana zavidjali bi nam milijuni Hrvata, koji su živjeli kroz osam stoljeća prije nas. Treba uzporediti napore, zabilježene u poviesti i radost onog dana, kada smo osjetili, da je ostvareno ono, u što su uloženi ti napori. Jer, napokon smo postali gospodari, svoji na svome, sjedinjeni u jednoj misli, misli hrvatskoj! Osjećaj, da nam ne će gospodariti tudjinac i da ne radimo za drugoga, prebudio je u nama mnogo snage. Vojnici smo, ne borimo se i ne umiremo za tudje probitke. Ugodan je osjećaj boriti se za domovinu. Muževno je kidati lanac svega onoga, što nam je bilo samo na teret, sramotu i propast! Junački je, ali težko, vrlo težko proživljavati duge časove neizvjesnosti, lebdjeti izmedju života i smrti, ali nakon sretnog svršetka ostaje osjećaj, da smo izvršili svoju dužnost muževno i vjerno.

Borba u oslobodjenoj domovini posve je drugačija od one prije. Kolike li razlike izmedju prijašnjeg našeg vojnika u tudjoj odori, za kojeg se nije moglo znati, pripada li nama ili našem neprijatelju. A danas? Kakav li samo duh vlada danas u našoj vojsci? Dodjemo li u bilo koju vojarnu, vidimo red, čistoću, osjećamo na svakom koraku, da smo u Hrvatskoj. Obnovljeni zidovi tih vojarna izvana i iznutra govore o nastojanju, kako da se uredi hrvatska država. Ne probudi li se u nama ponos, kada iznad nas proleti zrakoplov, sa našim grbom, upravljaju ga naši ljudi — Hrvati. Svugdje su Hrvati. Na željeznici, cestama, mostovima, državnim ustanovama, imamo osjećaj, da smo na svome, u uredima vlada hrvatska rieč, a na poslu su naši ljudi.

Mi idemo i dalje, ne zadovoljavamo se samo time. U našoj sviesti i srcu je budućnost Hrvatske, pogled nam polazi svim njezinim prirodnim krasotama. Kako je različna slika budućnosti od sadašnjosti! U duhu gledamo dane, u koje će svaki marljivi seljak opet nesmetano hodati za plugom, pucketajući bičem, fućkati pjesmicu, a gore, povrh njega na blagom proljetnom suncu, razliegat će se cvrkut bezbrižne ptice! Prenašamo se u sviest buduće Hrvatske, kada ćemo se umjesto ratu predati opet radu. Gledajući zanosno tu Hrvatsku, lakše trpimo današnjicu.

Vriednost oslobodjene i sredjene domovine može razumjeti samo pravi Hrvat, a napose pak onaj, koji je za nju mnogo žrtvovao. Tko je više pregazio naših bogatih šuma, sivog i oporog kamenja naših planina, više noći probdio čuvajući stražu na raznim izloženim točkama po svakakvom vremenu, bilo po toploj mjesečini ili kiši, buri, sniegu, vjetru, više osjeća vriednost svoje borbe, svojih stradanja i patnja, više razumije vriednost ove naše tolikim žrtvama stečene države. Ima li koji od tih boraca, da se ne bi svom snagom suprotstavio svakome, koji otvoreno kao neprijatelj ili podmuklo kao tobožnji prijatelj pali hrvatska sela i pljačka bezpomoćnu sirotinju?!

Najviše u cieloj borbi žrtvuje mali čoviek, seljak, koji je najbliže rodnoj grudi i radnik, koji žuljevitim rukama zaradjuje svoj kruh. Mnogo je tih malih po položaju i časti hrvatskih sinova dragovoljno ostavilo domovinu i svoje najmilije i otišlo na daleki iztok, da i tamo svojim životima brane Hrvatsku. A baš toga malog čovjeka izkorišćuju i ubijaju neodgovorni i podplaćeni pojedinci. Medju te spadaju i salonski partizani, koji poput ušiju žive na narodnom tielu, udišu kavanski dim, mlate praznu slamu i — čekaju svršetak, dok se za njihov užitak ugasi mnogi koristni život. No, ti ne će uništiti u nama osjećaj ljubavi prema domovini i spriečiti nas, da ne izvršimo svoju dužnost prema njoj. Vjerujemo, da će i oni doći na red.

Grobovi mnogih naših znanih i neznanih junaka u domovini i daleko izvan nje takodjer su zalog naše snage. Bili bismo najveći izdajice i nezahvalnici prema svima, koji su častno pali, kada bi i malo popustili. Križevima u ravnim redovima, kao što su borci bili za života u postrojbama, traže od nas nastavak borbe. Oni su naša opomena i poticaj.

Nevidljiva snaga ustaškog duha suklja iz tih grobova i mieša se sa čistim zrakom naših polja, kojeg udišemo. Taj zrak nas opaja, puni nam dušu i srce svetim mirom, ponosom i snagom. Taj zrak razpiruje u nama svetu vatru ljubavi prema domovini, prema njezinim plodnim poljima, zelenim šumama, riekama, što vječno živu svojim jednoličnim tokom, širokom moru, ponosnim planinama, pitomim selima i gradićima. U tome nalazimo smisao života i nešto, za što je vriedno živjeti. Ali ne samo živjeti, već i raditi, trpjeti, pa i umrieti za čast i sreću tog Bogom nam danog komadića svieta. To mi i činimo. Sudbina ili Providnost ne će biti tako nepravedna, te bi dopustila, da sve žrtve te ljubavi budu uzalud utrošene i zato vjerujemo. Vjerujemo u sretnu budućnost Hrvatske!

U tome je naša snaga. **F. D.**

Poglavnik je vjera i nada naša!

GLINA I PETRINJA DOČEKALE SU U SLAVLJU I LJUBAVI DRŽAVNOG POGLAVARA

U težkim ratnim prilikama zahtieva položaj državnog Vodje, da neprestano željeznom voljom i naporom bdije nad probitcima svoje države i naroda, da iz svoje priestolnice prati zbivanja i dogadjaje u svietu i u domovini, a državno kormilo sigurnom i čvrstom rukom upravlja putevima budućnosti. Zadatak taj i odgovornost zahtieva neprestanu sabranost i rad za pisaćim stolom i zato je velika žrtva od Poglavnika, kada uz sav golemi posao odkine sebi jedan ili više dana, da se zaputi medju narod i na bojne postave, kako bi u neposrednom dodiru sa zemljom i narodom osjetio bilo narodne volje i razpoloženje širokih masa prema njegovim nastojanjima.

Dr. Ante Pavelić od onoga dana, kada je postao Poglavnik ustaškog pokreta u tudjini, pa do časa proglašenja i povratka u Nezavisnu Državu Hrvatsku uviek nastoji, da bude u najužem dodiru jednako sa svojim suradnicima kao i s nebrojenim mnoštvom suboraca, ustaša, ukratko svih Hrvata, jer je oslobodjenje naroda bio zajednički i vječni cilj čitavog naroda.

Poglavnikova suradnja s narodom osjeća se danas još daleko više, nego prije, kada je djelatnost oslobodjenja stajala u znaku tajnosti i šutnje. Danas je dolazak Poglavnika u narod veliko izkreno slavlje, danas je to u svakom gradu, mjestu i selu jedinstvena prilika naroda, da pokaže osloboditelju svoju zahvalnost i radost, i veliku vjeru, kojom ide ususret svim nebrojenim poteškoćama.

Poglavnik je posliednjih dana posjetio Glinu i Petrinju. Glavni mu je zadatak puta bio obići borbene postave u okolici Gline, gdje se vode djelatnosti protiv ostataka odmetnika. U pratnji državnog prabilježnika, ustaškog pukovnika ministra Puka i pobočnika pukovnika Prebega, te vjernih svojih ustaša pošao je Poglavnik put Gline.

Put nas je vodio kroz divne predjele liepe naše, osvietljene proljetnim suncem. Mnoštvo seljaka, koji su opterećeni plodovima zemlje išli prema gradu, gdje će uz poštenu plaću predati plodove svoje muke radniku i gradjaninu, videći pratnju Poglavnikovu pozdravljali su nas iznenadjeni velikim susretom. Cestom smo susretali seljačka kola u kojima se ljeskala oštrica pluga i drugog poljskog orudja, koje će žuljevita ratareva desnica upotriebiti u svojoj proljetnoj radnoj »ofenzivi«.

Nasuprot smutljivcima i izhlapivoj tudjinskoj promičbi stoji nad hrvatskom oranicom zabrinuti seljak i moli blagoslov odozgo, da bi mu trud i muka bila vraćena, a novi kruh i život cieloj Hrvatskoj osiguran. To

je odgovor najbrojnijeg hrvatskog staleža neprijateljskoj promičbi.

Što dalje odmičemo prema području na kojem je kroz stanovito vrieme gospodovala »oslobodilačka vojska« to nam popaljene, razorene kuće i mrtva zemlja jasnije govore o raju, koji bi zadesio domovinu, da je nad plavo hrvatsko nebo pala sjena crvene krpe.

U 10 sati mi smo već u Glini. Pred zgradom kotarske oblasti izlazi Poglavnik iz samovoza i polazi u zapovjedničtvo petrinjskog sdruga. Dopukovnik Lalić predaje prijavak, pozdravlja Poglavnika, a zatim mu razlaže sadašnje stanje postava protuodmetničke djelatnosti.

Dotle se već pred zgradom i u gradskom parku sabralo veliko mnoštvo naroda, koji je s nestrpljivošću i pun radosti očekivao svoga Poglavnika. On je medjutim saslušavši izvješće o stanju odmah odredio koristne mjere i upute u pogledu vojničke djelatnosti, kao i o postupku sa ženama i djecom odmetnika.

Kad se napokon Poglavnik pojavio na vratima sgrade kotarske oblasti, narod je sa silnim kl,canjem pozdravio najdražeg gosta. Poglavnik se medjutim nije zadržavao u gradu, nego je odmah sjeo u samovoz zajedno sa pratnjom i zapovjednikom Gline i kot. predstojnikom Simeonom, te se odveo na položaje izvan Gline.

Seljaci na njivama prepoznali su Poglavnika i neprestano mu domahivali, pozdravljali ga i dizali ruke na pozdrav. Uzalud je bio pokušaj doklaćenih i zaludjenih odmetnika medju ovim seljacima, koji su prije svega naučili ljubiti svoju zemlju i žudjeti za slobodom. Kraj porušanih kuća i izgorjelih gospodarskih sgrada oru vriedni ratari mirisavu zemlju, koja će jednako uviek ostati tu kao i njezini sinovi, koji se na njoj radjaju, rade, bore se za nju i umiru na njoj.

Dolazak Poglavnika u prvim danima poljskih radova, sjeća seljake njegove borbe za slobodu, sjeća ih, da je i on, Poglavnik isto tako jednoga dana na garištu hrvatske stvarnosti počeo iznova borbu, koja je trajala dvadeset godina progonstava, ali je ipak doniela plod tisućljeća.

Pratnja se zaustavila tek u selu M. Tu je Poglavnik dobio najnovije obaviesti s bojišta. U neposrednoj blizini gledali smo planinu Šumaricu.

*

U istom tom selu prisustvovali smo dirljivom susretu hrabrih domobrana i Poglavnika. Domobrani su upravo gradili male bunkere. Poglavnik je obišavši postave prišao k zidarima, rukovao se s njima i zanimao za njihove privatne brige. Momci su razveseljeni njegovom brigom prekinuli za čas svoj posao, okupili se oko njega i radosno se smijali.

U daljnjem razgovoru Poglavnik je saznao njihovo zdravstveno stanje i dobar duh, koji vlada medju domobranima. Porukovaši se sa svima, praćen oduševljenjem i poštovanjem svih povratio se Poglavnik natrag u Glinu.

U pratnji ministra Puka prošao je Poglavnik Glinom, razgledajući mjesto, obilazeći vojničke postrojbe, dok

je sa svih strana neprestana jeka »An-te, Po-glav-nik!« pratila njegove korake, a mnoštvo djece, mladeži, odraslih natjecalo se, tko će bliže i brže uz Poglavnika ići.

Uz burne poklike došla je povorka do nove bolnice, koja leži malo podalje grada. Bilo je već vrieme objeda, pa se u bolnici bio našao samo službujući liečnik dr. Blašić, koji je pozdravio Poglavnika u ime svega osoblja kao i u ime ranjenika i bolesnika naglasivši veliku čast, koju je doživjela glinska bolnica, što je upravo nju posjetio državni poglavar.

Poglavnik je obišao bolničke nastambe, pohvalio čistoću i red, naglasio je svoje zadovoljstvo, kad je ustanovio, da ranjenici imadu dobru njegu. Zadržao se u razgovoru s nekim ranjenicima tješeći ih i zanimajući se za njihove potrebe. U operacionoj sobi upravo je bio operiran jedan vojnik. Nakon toga pregledana je bolnička kuhinja, kojom je zgodom Poglavnik pohvalio častne sestre zbog reda i požrtvovnosti.

Pred bolnicom je u to vrieme narod pjevao domoljubne pjesme, a kad je Poglavnik izišao napolje, dočekao ga je uzoran dvored mnogobrojnog gradjanstva. Poglavnik se rukovao s mnogima, milovao djecu, i napokon praćen burnim pljeskom i povicima, pošao prema kotarskoj oblasti, gdje se oprostio od zapovjednika i mjestnih predstavnika. Točno u 12 sati napustili smo Glinu na putu za Petrinju.

*

Stanovnici Gline razdragni i oduševljeni nenadanim posjetom Poglavnika sjećat će se još dugo poviestnoga dana kada je vodja i osloboditelj cieloga naroda počastio njihov grad svojim dolazkom. Jednako će u ugodnoj i nezaboravnoj uspomeni ostati dični Poglavnik kod onih koji su imali taj dan osobitu sreću, te su se mogli s njime rukovati i razgovarati.

Domobrani na položajima, ranjenici u bolnici, staro i mlado i sve ono što je danas prvi puta vidjelo Poglavnika i osjetilo njegovu blizinu ostaje mu vjerno i spremno.

*

U Petrinji je Poglavnik izišao pred sgradom zapovjedničtva V. gorskog sdruga. Službujući častnik, pričuvni poručnik dr. Kovač predao mu je prijavak. Poglavnik se upustio u razgovor s prisutnim častnicima, ujedno je razgledao knjige na zapovjednikovu stolu. Doskora je došao zamjenik zapovjednika bojnik Hitrec, koji je Poglavniku dao sva potrebna izvješća. Poglavnik je pokazao živo zanimanje za prilike Petrinje, a osobito je tražio vojničke podatke.

Poglavnik prolazi Petrinjom

Zatim je pošao u prostorije velike župe, gdje ga je dočekao podžupan Nikola Božnjak. Ovdje se je Poglavnik napose zanimao za upravne prilike u župi Gora, te mu je podžupan dao sva potrebna izvješća. Obavivši posjet župi krenuo je Poglavnik praćen visokim častnicima put kolodvora, gdje su se nalazile 1 i 3 bojna, koje su upravo bile spremne za odlazak na bojište.

Veliko mnoštvo naroda, prateći Poglavnika, koji je okružen častnicima prolazio gradom neprestano je pozdravljao gosta, uviek novim poklicima, uviek novim pjesmama.

Stignuvši na kolodvor Poglavnik je primio prijavak i potrebne podatke od zapovjednika obiju bojna bojnika Dragutina Miletića, a zatim je obišao postrojene bojne, zastavši kod pojedinih domobrana u razgovoru, koji su domobrani radostno prihvaćali. Pitanje opskrbe i zdravlja naročito ga je zanimalo, našto mu je bojnik Miletić dao brojna izvješća.

Odlazeći s kolodvora još se je Poglavnik zadržao u razgovoru s glavarom postaje Dragutinom Labošem, koji mu je dao podatke o prometnim prilikama.

Od kolodvora put nas je odveo do jednog njemačkog vojničkog logora, u kojem je službujući častnik predao Poglavniku prijavak. Poglavnik mu je ostavio poruku i dobre želje za zapovjednika i vojnike.

Sve jednako pješice Poglavnik se vratio Petrinjskim ulicama do Strossmajerovog trga. Ovdje je Poglavnika dočekalo pravo slavlje ljubavi i pouzdanja razdraganog naroda.

*

Veliko mnoštvo naroda, koje je Poglavnika neprestano pratilo, još se je više povećalo, još jači i brojniji poklici dizali su se iz povorke, koja ga je pratila, uviek novi poklici, uviek nove pjesme tisuća i tisuća glasova. Bili smo svjedoci ogromnog oduševljenja svega gradjanstva hrvatske Petrinje. Bez razlike dobi i položaja gradjani, radnici, intelektualci, žene i djeca, i nastavnici, svi su se ujedinili u jednoj želji, svima je misao išla k Poglavniku, svima je ideal bio doći što bliže do njega. Neumorno je mnoštvo nastavljalo poklicima: Poglavnik, Poglavnik, a čim bi se poklici malo stišali, odmah bi iz tisuća mladih grla zaorila pjesma, sretna i vesela, »Svanuli su sretni dani«. U toj bujici naroda, koji je željno čekao svoga osloboditelja, i sada ga nije htio izpustiti iz svoje sredine, Poglavnik je jedva probijajući se kroz guste redove gradjanstva stigao na Strossmajerov trg. Ovdje ga novo mnoštvo naprosto obkolilo i pozdravljajući ga urnebesnim poklicima jednostavno nije puštalo, da

udje u samovoz. Staro i mlado, žene i djeca, starci sa suznim očima, pružaju ruke prema njemu, da ga se dotaknu, da osjete toplinu njegova tiela, da oni njemu reknu i on njima samo jednu rieč. Iz množtva uspjela se je probiti do njega jedna mlada žena, noseći na rukama diete i držeći dječju ručicu, maše Poglavniku na pozdrav. Poglavnik je prihvatio diete na svoje ruke, poljubio ga u čelo i vratio natrag presretnoj majci, koja sva presretna i sa suzama u očima ustupa svoje mjesto drugima.

Njoj će u čitavom životu današnji dan biti najdragocjenija uzpomena, jer njizino diete nosi na svom čelu poljubac prvoga sina domovine — Poglavnika.

Ovaj prizor još je više uzburkao oduševljenje, a pozdravni poklici napunili su čitav grad i trg veličanstvenim oduševljenjem, tako da je Poglavnik sam obrativši se narodu, morao reći, neka radije pjevaju, na što je odmah zaorila gromka pjesma, jedna za drugom, da se konačno završi ustaškom himnom, a tisuće ruku starih, muževnih, mladih i dječjih ručica podigne se u jedan pozdrav domovini i Poglavniku.

*

Već je vrieme bilo poodmaklo, kad se Poglavnik uspeo na otvoreni vojnički samovoz, te je napokon napustio Petrinju, ostavljajući iza sebe još uviek razdragano množtvo. Put ga je poveo u Zagreb, preko Siska.

Čitavim tim putem prolaznici, putnici, seljaci na poljima i u selima, ugledajući Poglavnika i prepoznavši ga, odavali su mu svojim pozdravima jednako svoje oduševljenje kao i duboko poštovanje. Kad bi Poglavnik prošao uz njive vriednih i marljivih ratara, zastao bi na čas posao i sve bi se ustremilo put ceste, na kojoj je praćen ustašama prolazio Poglavnik. Isto tako prolazeći kroz grad Sisak bio je Poglavnik pozdravljen od svakoga, koji se taj čas našao u blizini.

Idući prema Zagrebu, jedan seljak na kolima, kad je prepoznao Poglavnika, tako je uztrajno i oduševljeno pozdravljao svoga Poglavara, da je Poglavnik zaustavio samovoz i prišao k njemu, rukovao se s njime i sa svim ostalima, koji su se nalazili u seljačkim kolima. Sretnik seljak bio je neobično ponosan i veseo, što mu se izpunila davna želja, da iz bila vidi Poglavnika i da s njime progovori koju rieč, te je neprestano, gledaući pred sobom onoga, na kojega je toliko mislio i želio ga vidjeti, zahvaljivao Poglavnikovoj dobroti, koja mu je tako nenadano izpunila njegovu želju.

Pred večer stigao je Poglavnik s pratnjom u Zagreb, te je još prije nego se uputio u dvor uza sav umor i napor puta i dogodjaja dana, pošao u nastambe tjelesnih zdrugova u Maksimiru, gdje je pregledao nastambe, a zatim se u pratnji Pobočnika vratio u svoj dom.

Obilazeći narod, prolazeći zemljom i gradovima, Poglavnik se je ponovno mogao uvjeriti, koliko ljubavi, pouzdanja i vjere polaže čitav narod u njegovu osobu i u Nezavisnu Državu Hrvatsku. Sve žrtve i napori, koje će budućnost zahtjevati od oslobodjenog naroda, a koje će Poglavnik tražiti jednako od seljaka, radnika, gradjanina, intelektualca i vojnika, dati će svaki pojedinac, a i narod imajući pred očima zajedničko dobro i prije svega interese države, dati će spremno, nesebično, požrtvovno, dokazujući tako ljubav, pouzdanje i vjeru u Poglavnikovu muževnu desnicu.

Oduševljeno mnoštvo pozdravlja Poglavnika

Poglavnik gradi obrambene postave

USTAŠA MACEK

bio je na terenu

Miško Macek bio je na terenu . . . Gospodo, to nije šala. Slučaj je koban . . . Macek ima samokres, vojničke čizme i ratoboran je. Bio je jedanput na Kordunu. Važan slučaj. Mi ćemo ga iznieti pažljivo.

Inače Miško je bio prije u gradjanskom životu trgovački putnik. Sada je medjutim u državnom uredu, nešto manji od činovnika, a svakako više od »običnog« podvornika. Čak ni državnu kapu nikad ne nosi, osim kad negdje treba stati u dugački red i gurati se za doznake i mast. U te je dane Macek vrlo služben »od ministarstva«, njemu se žuri i on ulazi bez obzira na repove prvi.

Ali ima i težih stvari u tom životu. Tako na pr. danas nema pravog ustaše, koji se nije barem jednom ogledao u Bosni. Red je bio i na Maceku, učlanjenom u pokret s plavom izkaznicom i pravom na nošenje odore i oružja, da se nadje okom u oko s četnicima. Već mu je i samome neugodno bilo, kad su ga sastali drugovi i upitkivali: »No, Macek, kada ćemo na teren?« A Macek se miškoljio i odgovarao: »Za koji dan. Posao me još veže sada u gradu!«

Pred vratima su veliki blagdani. Ured sav u brizi. Jurnjava, buka, brige, brige . . .

Tko će u Petrinju? Na Kordun?!

Šapat prodje hodnicima ureda —

»Macek?«

— Izvolite gosp. pročelnik . . .

»Vi ćete ići u P. po salamu za ranjenike. I to odmah danas. Uzmite moj samovoz. Tu su vam doznake i novac.

Kupite sve i žurite se natrag.

— Dobro, gosp. ravnatel . . .

Pročelnik ode u svoju sobu, a Macek kući po odoru, samokres i na referat kućnoj gospodarici.

Kad je žena saznala kuda joj se muž sprema, zakukala je kao ljuta godina, budući da su joj zemljopisni pojmovi bili prilično svedeni na jednostavnu formulu: Sve što nije Zagreb — Bosna. Preko Savskog mosta — Bosna. Naricala je dotle, dok se Miško nije presvukao u gradjansko odielo, a samokres sakrio u džep na srce.

»I znaš, ako te napadneju, ti reči, da ti nisi niš...

Tu si značku skini!«

— — — — — — — —

Medjutim je čitavo susjedstvo zagrmjelo, kad je čak samovoz došao po susjeda — ustašu Maceka, da ga odvede na Kordun. Važna misija!

I tako ode Miško Macek pjevajući, osta žena strahujući.

— — — — — — — —

Sretno stiže »na Kordun«, kupi salame, i za sebe nešto, pokupi sve glasine o odmetnicima, imao je vremena da obidje gradske krčme dok su mu tovarili salamu, a zatim vesela i hrabra srca zajedno s vozačem sjedne u kola. Put povratka.

U gradu mu rekoše, da ovdje uobće nema opasnosti, te je razumljivo odmah lakše disao.

Uostalom, što njemu nosi samokres na šest, molim šest naboja, i nek samo tko proba, gricka mu njegova . . .

A samovoz juri i juri veselo snježnom cestom, tako da je Mišku Maceku na domak zagrebačke mitnice bilo čisto žao, što se nikako »odmetnici« niesu usudili napasti »njegova« kola.

Čitav je put trajao dvije trećine dana. Putnik se vratio, sve je bilo u redu.

Sad je Macek opet navukao svoju odoru i izašao na Božje sunce.

I tek sad zapravo počinje prava priča.

U samom su uredu potvrdili da je u današnje vrieme smiono ići na Kordun. Čitav je ured, osim šefa, znao tek jedno, da je Miško Macek sam išao i bio na Kordunu.

Što da duljim? Za ovakova se djela u mirno doba dobivaju željezni križevi, a Macek je imao samo tu malu zadovoljštinu, da je kod kuće griskao salamu, a u gradu pričao o težkim bojevima.

»He, kud sam ja sve bio . . .

Kad sam ono zimus bio na Kordunu . . .«

Nekoć je kao trgovac izoštrio svoj jezik.

I sad bi ova priča mogla završiti pozivom čovječanstvu: Narode, čuješ li da u Bosni pogiblju ljudi, sela se pale, ruše crkve, tjera u roblje . . . ništa to nije! Sjetite se samo, da je ustaša Macek bio na terenu . . .

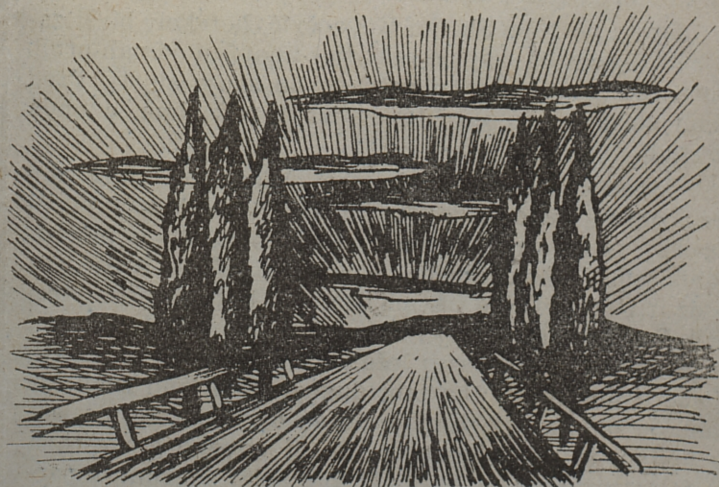
No na žalost priča je završila drugačije. Išlo se je po bolnicama medju ranjene, umiruće, u zadah smrti i muke, a Macek je bio prisutan. Gledao je muke i rane pravih ustaša, pa se u njemu rodio neki novi čovjek i ustaša Macek pružajući ranjenom vojničaru božićnu salamu, pružio je još nešto . . .

Zašutio je zauviek o svom terenu, udario se u srce i zapitao svoju zaspalu savjest za račun.

Onda se ne čudite, ako zabasate negdje pod Bihać ili na Grmeč, pa medju čarkarima, pripremnih bojni, pod puškom, na straži, prepoznate dobrog poštenog terendžiju ustašu vojničara Miška Maceka.

A. Ž.

Kod slunjskog brijača

Ma tko u Slunju ne pozna Ivu Kovačevića, brijača. Poznaju ga i naši i »njihovi«. Naše je brijao za plaću, »njihove« na prisilnom radu. I to puna tri mjeseca.

— E, gospodine moj, bilo je svakako. Ma fala Bogu da je glava još tude.

Kad su ono upali u Slunj, izbjegao sam u selo Rastoke. Drugo jutro vratio sam se ipak nazad, da vidim gdje mi je familija i odmah su me uhapsili. Još istoga dana popodne došao je neki partizan u zatvor, pa me upita: »A šta delaš tu, brigo, ajde kući, pa ćeš nas brijati.« A ja sav sretan odoh kući. No ne bilo za dugo. U sriedu opet su došli partizani, ali domaći. »Ajde ti družkane s nama na komandu,« i ja odoh s njima ravno u zatvor. Tamo sam odležao mjesec i pol dana sa još dvanaestoricom, od kojih je poslije osam streljano, tri puštena na slobodu, a ja osudjen na dva mjeseca prisilnog rada. Rekoše mi, da sam sudjen zato, što sam iskao glavu Srbina Dragoševića. Kažem vam, gospodine, da nisam bio po zanatu brijač, bili bi me ubili. No, tako sam odležao jedan mjesec i tri noći, a onda sam pušten napolje da strižem i triebim njihove goleme uši. Bio sam svjedokom svih mučenja, koja su se za vrieme našega tamnovanja odigrala u partizanskom zatvoru, u bivšoj kotarskoj oblasti. Sjećam se, da je prvi bio mučen Milić Novaković, nekoć oružnik i odmetnik do ovoga ljeta, kad je došao u Slunj, donievši sa sobom pušku i pedeset metaka, da se preda. Naše su ga vlasti odmah uhitile, a on je izdao sve, te poslije postao dobar i vriedan hrvatski oružnik. U zatvoru se ponio kao nijedan od nas katolika. Toga Milića udarali su najprije kundacima po čitavom tielu, onda su uzeli pendreke i udarali ga po tabanima. Na njemu su se izredali svi partizani posade grada Slunja. Bičevali su ga i tukli do nesviesti. Slomili su mu hrbtenjaču, odbili mu bubrege, i još uviek je uztrajao psujući Srbe i partizane. Prisutni Crnogorci i Srbijanci s osobitim su užitkom mučili oružnika Novakovića. Pri tom su govorili: Ma ni nam žao ovih Hrvata, mal ti ki bi morao biti naš. Onda su ga opet i uviek nanovo udarali da je ječila soba. Još su mu i ključnu kost slomili. Sav krvav i svinut kao guja na podu još uviek je spominjao ime Poglavnikovo i psovao partizanske razbojnike. Sjećam se, da se je jedva držao na nogama, kad su mu »pročitali« usudu, a na streljanje su ga morali voziti kolima.

Drugi po redu Slavko Kovačević, hotelier, bivši zamjenik logornika, koji je takodjer uhapšen odmah prvih dana, bio je samnom u zatvoru do svoje smrti. Pred samu smrt još su ga čitavog izboli noževima, a onda streljali.

Još su bili s nama zatvoreni Adam Kos, Jozo Močen, nazvan Medo, Jozo Obajin, Ive Pavlešić iz Premišlja, kojega su strašno mučili, zbog toga, što je bio načelnik jedne srbske občine. S nama je još bio Ante Jurčević iz Gornje Gline i Stipe Skukan, kojega niesu streljali. Dan pred streljanje, došao je k nama sudac Kezer, te je po redu, kako smo ležali na podu stao izpitivati. Kome ti duguješ, i tko tebi duguje. Sad smo znali, da nam ide zadnja ura. Kad je došao do mene, te me isto to upitao, ja mu odgovorih: To ni vriedno govoriti, a on će nato: Istina je, brico. U to u sobu nagrunuše partizani s bodom na puški, zapovjedoše nam da se dižemo, te nas staviše sve u lanac. Stipe Skukan bio se zavukao pod raztrganu vratnicu, te je upravo pokušao nožem razrezati žile na vratu, toliki ga je očaj bio spopao. Partizani su ga prozvali: Stipe Skukan? Nema ga. A on je bio dvanaesti medju nama. Partizani se uzkomešali i stali ga tražiti. Kad su ga ugledali, vidjeli su da se hoće klati. »Živog ti boga, izadji!« Skukan se je prepao, te se izvukao pred partizane. »A gdje ti je nož?« Stipe ga je zaboravio pod vratnicom. »Idi po nj!« zapoviedio je

Poglavnik medju svojim borcima na postavima

partizan s uperenom puškom. Ovo je lopov, govorili su ostali, kad su mu stezali lance. Dobro mu stegni konopac. Izvukli su nas na sunce.

Vani su stajala troja kola. Već su nas htjeli utrpati u njih, kad dotrči »komandant« i prodere se. »Natrag, kud ih tovarite!« Nato nas opet strgnuše s kola, a vidimo mi da pred kotarom već stoji Banta Katić, zapovjednik Slunja s pedeset partizana, te nam čita osudu. I onda poče:

Na smrt sudjeni jesu sledeći. I sad ih poče iz zareda nabrajati. Već je preda mnom bio. A ja istegnem vrat i hvatam ušima svaku rieč. Preda mnom svi su sudjeni na smrt. Sada sam ja na redu. Ma znate kako mi je bilo, kad on meni kaže da sam osudjen na prisilan rad. U meni se stala radost i žalost u glavi boriti. Moji

će drugovi na streljanje, a ja tako ostajem. Još su dvojicu iza mene pustili podpuno na slobodu. Medju njima bio je Stipe Skukan, onaj isti, koji se htio u zatvoru zaklati. Partizani su se smijali i rugali se. »Ćeo se unakazit, a nisi kriv ništa« i tako njih onda sve odvedoše na streljanje u po bjela dana a ja osto u Slunju. Ah, mili Bože, što je još poslie bilo. Kad sam poslie morao ići brijati u njihovu bolnicu i komandu, uvjerio sam se na svoje oči o njihovu radu. Dodjem ja na primjer u bolnicu i vidim množtvo ranjenika, a još su stalno drugi dolazili. U ljekarni je bilo samo hipermangana, dvije tri flaše špirita i prašci, koje su davali za sve bolesti. Kod previjanja upotrebljavali su zavjese, koje su potrgali po našim stanovima. Većina je bolestnika umirala. Zato su pozivali na red liečnika, jer da on sabotira i kako to može biti da ustaše, koje je liečio, ostaju živi, a partizani svi pod nožem umiru. Odmah po ulazku u grad došli su u ambulantu, gdje su poklali sve ranjene vojnike, od kojih su trojici srce izvadili. Njima ubit čovjeka, ko nama pašče. A kuhinje njihove, to je nešto bilo. U gradu su imali pet kuhinja. Što je veći gospodin bio, to je u boljoj kuhinji jeo, jer je svaka drugačiju hranu pripremala. Častnička kuhinja daleko se razlikovala od proleterskih. Najviše ih je jadilo, kada su naši momci, koje su na silu u kuhinju potjerali, da pomažu, pjevali ustaške pjesme. Tada bi prietili oružjem, govoreći: Ima kugla i za vas. Jedan je partizan upitao kuharicu: Koji ti se činovi više svidjaju, ustaški ili naši, a ona je odgovorila ustaški. Pazi da ti te bandite kuglom ne izbijem iz glave, rekao je partizan. Preko zvučnika neprestano su javljali silne njemačke gubitke. Jedan je seljak dnevno bilježio te gubitke i na koncu je izračunao, da je od čitave Njemačke ostalo svega sedam živih ljudi. To je pokazao i drugaru Panti, nakon čega je morao brzo zamaći u šumu. Posliednjih dana svi smo se krili po šumama, jer smo znali, da će nas prije nego sami propadnu ili pobjegnu, ili sve poklati ili sa sobom u robstvo odvući.«

Brico je zastao. I britva. Gotov posao.

»Što da vam još pričam?« . . .

Ž.

Tragovima odmetnika

Godina bez proljeća

Žudili smo naše proljeće u našoj šumi.

Dozivali smo sunce da brizne po našim rukama, po našim očima, po našim sjekirama u zamahu.

Htjeli smo sjeći, ali ne šumu već zvieri: vukove i vučice što nište život u korijenju.

Naše su ruke bile skrštene kao ruke robijaša, a naše oči upijale su tamu vremena i duša u vremenu.

Stali smo proklinjati život i bježati iz vremena.

Kao ludjaci dozivali smo šumu i pitali je u čudu: Ej šumo, što igraš na suncu, zarobili su te kao i nas,

Vukovi grizu korijenje tvojih panjeva, dušmani plandiju u tvom hladu, pjevaju pod tvojim granama.

Ej, šumo naša, mračna i zagonetna dušo.

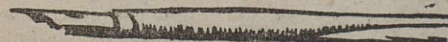
Sunce kaplje sa grana podkresanih bukava, oborenih jela i rastočenih hrastova, a breze, sestre samotnice, drhte kao košute kad opaze lovca.

Žudili smo naše proljeće u našoj šumi.

Dok smo pjevali pjesmu o dubravi i zlatnoj slobodi, tudje su vučice umivale sise u rosama naših šuma, a zmije su siktale u travama pustih pašnjaka.

Torovi i katuni naši prerasli su korovom i divljim travama, paprat je zagušila cvieće naših bašta i nasade naših vrtova.

A naše su ruke bile skrštene kao ruke robijaša, i naše sjekire zadrhtjele, i naše oči potamnile.

Ustaša

Tvrda čela, a još tvrdjega srca. Prozvaše ga vukom što hara i ruši.

Kad bi jednom oni, koji ga okrutnim nazivlju postali mu slični i dostojni njegova znaka!

Smrt je hodala za njegovim stopama, radost disala i ljubav stvarala život. Kuda god je prolazio, sunce je ljubilo slobodnu zemlju i zlatne usjeve plodnih njiva. Nebesa u posmjehu gledala su planine pod sobom.

Zemlja je na slobodi disala šapćući njegovo ime, gradovi, koji su odjekivali od hiljada ruku u radu, i sela, u kojima su ljudi nalik na odporne hrastove, u zanosu su izgovarali njegovo ime.

Kud god je prolazio pronosio je sobom slavu naše krvi i našega roda, a zemlju je darivao svojom snagom i svojim snovima.

NIKOLA ŠABIĆ

Noćni napad

Bilo je to zadnjih dana mjeseca prosinca. Slabe zimske zrake tek rodjenog sunca obasjavale su naš ponosni stari grad Zagreb. On se tek budi, a život malo po malo počinje. Mi smo se skupili na kolodvoru i čekamo dok dodje naš vlak. Zapovied je glasila, da nam je dužnost očistiti od bezumnih odmetnika područje oko Karlovca. Svakom ustaši našeg sata zavrila je krv i čežnja za borbom, da oslobodimo svoj narod od gnjusnog neprijatelja, koji je već toliko čestitih porodica upropastio i zavio u crninu. S veseljem u duši i pjesmom krenuli smo napried. Kad je vlak stigao, pade kratka zapovied: »U skladu po jedan u vagone!« Taj sretni trenutak jedva smo dočekali, brzo se smjestili na svoja mjesta i poslije nekoliko časaka uz težko stenjanje i prodirno pištanje lokomotive, vlak krene, vozeći nas, hrabre i mlade borce. Čuje se jednoliko odkucavanje vagonskih kotača, pored nas ostaju najprije kuće, zatim brzoglasni stupovi, nasipi, stražarnice, mostići i napokon pred našim očima puče divan vidik.

Lievo i desno prostiru se u daljini u maglu zaodjevene visoke bosanske i kordunske planine, čiji su vrhovi obasjani jutarnjim prosinačkim suncem. Malo bliže k nama nepregledna hrvatska polja, gajevi i pašnjaci. O kako je to nama sve blizko! To je sve naše — hrvatsko. Ali nismo dugo mogli uživati u ovim prirodnim ljepotama. Uskoro vlak ulazi u željezničku postaju Skakavac — cilj našeg puta. Opet zapovied: Izlaz! Uz zveket svakovrstnog oružja izadjemo i postrojimo se na peronu, odakle krenemo cestom u selo Skakavac. Pogledam okolinu, što nas je okružavala. Šuma, divna, gusta šuma. Išli smo polako i oprezno, ali sigurno. Svima nama u mislima bilo je samo napried, napried bez straha, odlučnom borbom za domovinu. No na putu nam se nije ništa desilo, a kada smo ulazili u selo, seljaci su nas pozdravljali i jedva dočekali.

Starješina sela odmah se je pobrinuo za konačište, a svaki od nas bio je radostno primljen i počašćen. Dobili smo odmah večeru, a poslije bili su neki odredjeni na stražu, dok su drugi otišli na počinak, jer smo bili sviestni da moramo biti čili i spremni za sutrašnji dan. Svuda okolo sela postavili smo stražu i malo zatim zaspa cielo selo mirnim pravednim snom. Samo izdaleka čuju se tihi koraci naših hrabrih stražara. Sutradan, rano u jutro zatrubi truba i za jedan trenutak svi smo bili gotovi i postrojeni. Naši vriedni kuhari skuhali su nam čaj sa rakijom, s kojim smo se okriepili i ugrijali. Vrieme se pogorša. Cieli nebeski svod je prekriven tamnosivim nizkim oblacima, koji kao da nam prieté, evo svakog će trenutka pasti na nas, te nas prignječiti. Dosta je hladno, ali to nama ništa ne smeta. Pomalo je počela da puše bura. Malo zatim krenemo dalje. Sa streljivom i bombama teško smo prodirali kroz duboki snieg napried, spremni da skršimo i najveći neprijateljski odpor, ma gdje god se on pojavi. Polako, šuljajući se, prolazimo pokraj gologa grmlja, kroz šume i doline, tjerajući smjelo protivnika, koji se nikako nije mogao snaći; nije bilo te zaprieke, koja bi nam zapriečila put do našeg cilja. Bili smo spremni da uništimo sve što bi nam se suprostavilo na putu. Napredujući tako uz slabi odmetnički odpor stigli smo na svoja unapried označena mjesta. Zaposjednemo položaje i pošaljemo osiguranje našoj pozadini, koja se sastojala od dva težka poljska topa, dopunjena sa dva mala brdska topića, obskrbljena je velikom količinom topovskog i puščanog streljiva, te dovoljnom količinom živežnih namirnica. Ostatak dana prošao je u miru. Meni je nekako teško godio taj mir. Taj mir izgledao je kao ona tišina, koja vlada neposredno pred oluju. Uskoro zatim spusti se noć. Pomalo osjećamo prodiruću studen, prsti se liepe za pušku. Hladna vedra zimska noć. Tajanstvena, puna neizvjestnosti. Odjednom, javi se naša bitnica. Pada hitac za hitcem. Bljesak ognja na trenutak obasjava predjel. Tu i tamo začuju se pojedinačni hitci, a malo zatim počne poznato štektanje težke strojnice. Odmetnici su podigli veliku buku, te misle da će nas time uplašiti. Ali oni sigurno ne znaju tko su ustaše. Ustaša se nikad ne boji smrti, on joj uviek ravno gleda u oči. Malo po malo prelazimo u napadaj. Raketama smo dali znak našoj bitnici, gdje se nalazimo, a odmah zatim s druge strane naši, koji su im bili zašli za ledja, ispale nekoliko raketa. Neprijatelj se zbuni i izgubi glavu. Odpor slabi.

Brežuljak, na kojem smo se utvrdili veoma je pogodan za obranu. Od neprijatelja nas je dielila uvala, drugu su stranu zauzeli odmetnici kako bi mogli napasti na našu bitnicu. Pucnjava ne prestaje, čak se sve više pooštruje. Sad se čuju i njihove lake strojnice. Napadaj postaje sve žešći, ali naši ne popuštaju. Zapoviednik leti od strojnice do strojnice, od borca do borca i bodri nas.

— Ovdje jaču paljbu! Ti, Karla, drži one!

— Eto vidiš, tako!

— A ti, Mato i Ante, one tamo, što trče. Ne puštajte ih k sebi.

— Zvonko i Djuro držati će unakrsnu vatru.

— Eno već bježe! Jesam li vam rekao, da su kukavice.

— Tako, tako, momci moji, nek znaju, kako se ustaša bori.

Naše bitnice polako se premještaju, mienjaju položaj. No odjednom neki od naših počeše padati. Nismo se smeli, ali hitci dolaze iza naših ledja. Prieti nam opasnost. Prosudio sam položaj, skočim do zapovjednika bojne te ga izviestim, da su naši napadnuti s ledja. On skoči i brzo izda zapovied, da nekoliko strojnica podje napried. Ubrzo nasta uraganska vatra, a kroz nekoliko časaka neprijatelj ušuti i dade se u bieg. Naše strojnice kose ih kao travu. U isto vrieme naši topovi zauzeli su bolji položaj, a malo zatim se sve stiša.

Neprijatelj se povukao. Ali ne za dugo. Oko 11. sati u noći došuljaju se odmetničke bande i pokušaju svoj lukavi iznenadni napad sa svih strana. Nastade pravi pakao, kojeg je podpomagalo naše dobro utvrdjeno topništvo. Nakon jednog sata borba se stiša i neprijatelj se povuče s raspršenim ostatkom nakon neuspjelog podhvata. Ostatak noći proveli smo na oprezu, dok je zora svanula i zimsko sunce se pokaže obasjavajući sniežna biela brda. Rano u jutro doručak je bio gotov, napili smo se čaja, okriepili se i ugrijali poslie tolikih napora i ogorčenih borbi, no ipak mi smo i nadalje bili spremni za nove žrtve.

Spuštajući se niz obronak, opazimo na svoje veliko veselje tragove noćne borbe. Svuda naokolo velike lokve krvi, mrtvaci i lješine. Odmetnici u biegu nisu imali vremena da ih pokupe i sa sobom odvuku. Zaustavili smo se pokraj nekolicine njih i promatrali jedno vrieme njihov očaj i biedu, u kojoj su živjeli. Bosi, skoro goli, bez kapa, toplog rublja, a sigurno i gladni. Ukočeni ležali su na sniegu. Pali su u prvim redovima, jer su mislili, da će se moći dočepati pliena, no taj ih je pokušaj stajao života. Podjosmo dalje, kad odjednom, baš kad smo silazili u dolinu, odmetnici nas spaze, otvore vatru, ali bez cilja i pogodka. Mi se za čas sabrasmo i neustrašivo poletismo: Za Poglavnika i Dom, braćo napried! — a iz pozadine zagrmi, zemlja se potrese— granate iz naših topova pogadjaju svoj cilj. Našem hrabrom domobranu Bolariću nijedan topovski naboj ne ode uzalud, on sije smrt i užas neprijatelju. Nastade komešanje, a zatim bieg bez obzira, a mi izmoreni od dubokog sniega nastavimo potjeru dalje za njima, dok ih nismo obkolili, stisnuli u obruč i podpuno uništili. Što nije stradalo od naših naboja, palo je u naše ruke. Za sada bili smo izvršili svoj zadatak.

Svaka točka okoline bila je čista i sigurna.

Na svome polju opet će bez straha i brige raditi naš seljak, znajući da radi za sebe i dragu Hrvatsku!

MARKO ČIČIĆ
Ust. dor.

Čišćenje Hrvatske od odmetnika

POKRETI NJEMAČKIH I HRVATSKIH ČETA VRŠE SE PO OSNOVI

Nakon kratke stanke njemački i hrvatski sastavi započeli su ponovno djelatnost u zapadnobosanskom prostoru. Uzprkos sve većih terenskih potežkoća i na metre visokog sniega, brzim udarcima potiskuju se bande sve dalje u gore. Težki gubitci u ljudima i tvorivu, koje su banditi doživjeli posljednjih tjedana, sada su sve očitiji.

Medju palima posljednjih dana nalaze se razni komunistički kolovodje, medju njima i zapovjednik 12. komunističke brigade Josip Vojacek.

U područjima, koja još drže banditi u svojim rukama, javlja se sve veća glad, a prije svega medju ženama i djecom, koje su banditi odvukli. Tifus i pjegavac veoma su jako razšireni u onim područjima, koje još banditi drže u svojim rukama.

Napredovanje njemačkih i hrvatskih četa nije moglo biti zadražno niti bezbrojem zaprieka od debala, što su ih boljševičke bande postavile na ovom neprolaznom području. Pokreti četa vrše se svagdje po osnovi.

H. D. U.

BANDITI UPALILI 16 SELA

Na vlastiti zaključak zapovjednik jedne njemačke bojne, probivši se kroz jake neprijateljske snage, oslobodio je obkoljene talijanske čete u malom bosanskom gradu K. Ovim odlučnim podhvatom njemačka je bojna spriečila da banditi, koji su već postavili ultimatum za predaju, zaposjednu to mjesto, što bi za ratne podhvate osporavalo učinak.

Sada, posvema oslobodjeni njemačko-talijanski sastav mogao se obraniti od svih napadaja jakih snaga bandita. Noćni napadaji banda pripremljeni topničkom vatrom bili su krvavo odbijeni. Banditi, koji su prodrli u mjesto, bili su protuudarcem, a djelomice i u borbi iz bliza odbačeni ili uništeni.

Zračno oružje snabdjevalo je obkoljene čete neprestano streljivom i obskrbom.

Prije svog odlazka banditi su u okolici mjesta zapalili i uništili 16 bosanskih sela.

H. D. U.

NAKON GLAMOČA ZAUZETO LIVNO

Dan poslie nego što je Glamoč zauzet, palo je Livno u ruke njemačkih i hrvatskih četa. Na taj su način za vrlo kratko vrieme odmetničke bande iztjerane iz toga kraja, gdje su se već bile gotovo »udomaćile«. Komunistički odmetnici smatrali su da su sigurni i zaštićeni težko prohodnim bosanskim planinama. Nakon težkih borbi uspjele su hrvatske i njemačke čete prokrčiti sebi puteve do posljednjih skrovišta na posljednjem rubu Zapadne Bosne, da bi ovdje oslobodili pučanstvo od te muke i patnje, kojima nema ravnih.

Livno, koje se nalazi posred planina podno Dinare, bilo je naseljeno već u doba Rimljana. Preko Livna vodila je stara rimska cesta iz Splita preko Bosne k Dunavu. Veće značenje imao je taj mali planinski grad istom u doba Turaka, jer je tada postao uporištem za turska osvajanja prema Jadranu. Habzburška monarhija podigla je u Livnu uzornu poljoprivrednu školu, koja još i danas djeluje i uživa dobar glas.

H. D. U.

SUSTAVNO ČIŠĆENJE ZAPADNE BOSNE

Hrvatske i njemačke čete započele su čišćenjem Velike župe Pliva i Rama, tjerajući odmetničke i komunističke skupine. Pošto su oslobodile Bihać, Slunj i više bosanskih gradova, postigle su sada, nekoliko dana poslije samoga početka druge djelatnosti čišćenja, velik uspjeh zauzevši Glamoč i Livno. U malo dana izbačene su iz toga područja, gdje su se već bile sasvim »po domaću« smjestile, ove odmetničke bande. Zaštićeni neprohodnim bosanskim planinama smatrali su četovodje komunista, da su podpunoma sigurni. Poslije težkih borbi uspjele su njemačke i hrvatske čete pokrčiti si put do skrajnih skrovišta odmetnika u zapadnoj Bosni i osloboditi narod od muka, koje je morao pretrpjeti.

Oslobodjeno područje spada medju vrlo rietko naseljena područja u Hrvatskoj. Baš zato, jer se radi o kraškim visoravnima, koje u zimi pokrivaju široka jezera, a u ljeti su strašna radi toga, jer tamo nema vode, mislili su komunistički odmetnici, da su ovdje sigurni, dok nije i njih baš ovdje zahvatila nova djelatnost čišćenja, za čije se uspjehe već sada može reći, da su izvanredno veliki. Ovdje je poginulo na tisuće odmetnika u borbama, a isto ih je toliko ranjeno ili zarobljeno. Pučanstvo, koje je oslobodjeno od nasilja, koje je trajalo više mjeseci, može sada slobodno disati i u ovom zapadno-bosanskom kraju.

Grad Livno leži najviše od sviju gradova Hrvatske, a njegova je poviest vrlo bogata. Ležeći na cesti, koja se vere iz doline Vrbasa preko Dinare i preko klanca Prozor prema Jadranu, bio je taj grad važan već u vrieme Rimljana, a osim toga već u IX. vieku poznat je kao središte stare hrvatske župe. Danas je Livno središte stočarstva, a ovčji sir iz toga bosanskoga kraja čuven je na daleko. Njegovi proizvodi domaćeg umjetnog obrta, oni poznati drveni predmeti sa utisnutim srebrnim i zlatnim žicama, prodaju se već dugo u svim krajevima Hr.

H. D. U.

Otvoren je prvi dočastnički prosvjetni tečaj

U prisutnosti vrhovnog nadzornika Hrvatskih oružanih snaga, generala Slavka Štancera i Glavara Odgojnog odjela Hrvatskih oružanih snaga pukovnika P. T. B. Mije Bzika, otvoren je prvi dočastnički prosvjetni tečaj, koji se održaje u vojarni Pozadinskog konjaničkog sklopa. Unatoč toga, što proživljavamo težke dane rata, što od nas vremena iziskuju nadčovječne napore i žrtve u svim pravcima razvitka i života, uspjelo je Odgojnom odjelu Ministarstva oružanih snaga otvoriti tečaj, u kojem će dočastnici Hrvatskih oružanih snaga upoznati najpotrebnije u svom vojničkom životu, u kojem će primiti mnogo potrebno znanje, koje će kasnije predati vojničarima i domobranima. Dočastnici su najviše sa vojnikom, vojnik se na njih obraća u svemu što ne zna, što mu je potrebno, čemu treba razjašnjenja, dočastnik mora odgovarati na sva ona pitanja, koja za nimaju vojničara i domobrana u vezi s dnevnim dogodjajima, pojavama, strujama i govorkanjima. Dočastnik mora biti pedagog, mora biti učitelj, mora biti brat i otac. Dočastnik mora biti ponekad sudac, on se mora snaći u svim zgodama i nezgodama vojnog života, mora dati odgovor na svako pitanje, rješenje za svaku nepoznanicu. Nekad se tome nije posvećivala nikakova pažnja. Danas u granicama naše mogućnosti pristupili smo tom ozbiljnom radu odgajanja hrvatskih vojnika, odgajanju u vojničkom duhu, u ljubavi prema domovini, prema borbi i vojničkom životu.

U tim će se tečajevima upoznavati hrvatski dočastnici sa častnom hrvatskom poviesti, upoznavati će se sa ljepotom hrvatske pjesme, sa problemom komunizma, nacionalizma i ustaštva, tu će u najmarkantnijim crtama preći potrebito gradivo svakom dočastniku na jedan pristupljiv, zanimiv i vojničkoj psihi bliz način.

Svečanom otvorenju tečaja prisu-

KROZ DOMOVINU I SVIET

Unatoč težkim vremenskim i terenskim prilikama osvojena su u području Izjuma daljnja brojna mjesta. Uništeno je nekoliko razpršenih neprijateljskih skupina. Broj zarobljenih i ratnog pliena i nadalje raste. Medju brojnim mrtvima na bojištu pronadjen je i zapoviedajući general XXV. sovjetskog oklopljenog zbora, general-bojnik Pavlov.

Uništavanje treće sovjetske oklopljene vojske na jugu Harkova pretvorilo se u podpun uspjeh. Prema dosadašnjim viestima njemačke su napadačke čete naniele neprijatelju sliedeće gubitke: 28.000 mrtvih, te plien od 230 topova, 1 oklopljena kola, te preko 1000 vozila.

Na jugu iztočnog bojišta kiša i blato jako su ograničili borbenu djelatnost. Njemački protunapadaj unatoč težkih vremenskih i terenskih prilika dalje napreduje. Na širini fronte od 250 km naše se napadačke divizije nalaze na srednjem i gornjem Donecu. Na juriš je osvojen grad Slavjansk.

Boljševici u glavnom iz streljačkih divizija i brzih jedinica, bačeni su na širokoj fronti preko Doneca tako, da su stratežki važni visoravni Proletarsk i Lisičansk s istoimenim gradovima uzeti na juriš.

Njemačkim protunapadajem obkoljene su ili razbijene sovjetske vojske, koje su pokrenute u donjeckom području, da obuhvate njemačke oružane snage.

Jugozapadno od Orela udarila je neka njemačka borbena skupina iznenada medju boljševičke kolone, pa je tom prilikom zaplienila 424 topa i mnoge strojnice. Istodobno je sama ova divizija uslied veoma brze djelatnosti pretrpjela sasvim neznatne gubitke. Sovjeti su naprotiv ostavili na bojnom polju preko 1000 mrtvih. Na istom ovom području satrta je neka obkoljena boljševička skijaška bojna.

Jugozapadno od Harkova su napadačke divizije slomile neprijateljski odpor, te su sa svojim napadajem doprle sve do prostora zapadno od grada.

Smjeli napadački podhvati njemačkih četa na donjem Kubanu razbili su neprijateljske skupine snaga i spriečili pripreme za napadaj.

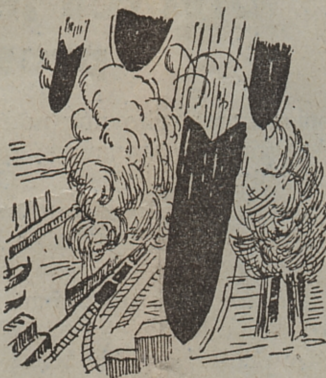
Sovjeti su izgubili izmedju 2. i 7. ožujka, kako DNB saznaje, ukupno 212 zrakoplova. Od toga oboreno je 179 u zračnim borbama, dok ih je 18 oborilo protuzrakoplovno topničtvo. Ostatak je razoren na zemlji.

Na sjevernom odsjeku tuniskog bojišta traju borbe. Pri tom je obalnom krilu njemačke navalne skupine uspjelo odbaciti Britance nakon duljeg okršaja iz mjesta Sedjenane daleko prema zapadu, te, sliedeći ih, osvojiti jedan važni gorski izlaz.

Tokom borbi minulog tjedna zarobljeno je u Sjevernom Tunisu 2110 neprijateljskih vojnika, a uništeno je 60 oklopljenih i oklopljenih izvidničkih kola te 36 topova.

Njemačke čete uspjele su opet zarobiti preko 1000 neprijateljskih vojnika. Kraj brojnog drugog oružja i vozila zaplienjeno je 69 topova i preko 250 strojnica i bacača granata. Neprijatelj je pretrpio osobito težke gubitke ljudstva, koji su se još povećali time, što je bezbroj sovjetskih vojnika na biegu propao u poplavljenom močvarnom području.

Njemačke podmornice postigle su uspjehe već tokom prvih dana ovog mjeseca. U težkim borbama poslano je na dno mora 13 brodova sa 97.100 brt., dok su dva daljnja broda torpedirana.

Talijanske borbene snage uništile su 10 neprijateljskih jedinica, medju njima jedan brazilijanski parobrod za prievoz četa od 19.000 brt.

Zračno oružje napadalo je s dobrim uspjehom željezničke ciljeve u neprijateljskoj pozadini te utovarne uredjaje i sidrište brodova u Boneu.

U Sredozemnom moru potopili su njemački borbeni zrakoplovi iz jedne neprijateljske brodopratnje tri trgovačka broda s ukupno 26.000 brt.

Britanski zrakoplovi prodrli su tokom jedne zadnje noći do Berlina, bacivši razorne i požarne bombe na glavni grad Reicha te na mjesta u okolici. Nastale su štete od požarnih i razornih bomba na stanbenim četvrtima te na javnim zgradama. Pučanstvo je imalo gubitaka. Nekoliko neprijateljskih zrakoplova napalo je bacivši pojedinačne bombe područje Zapadne Njemačke. Noćni lovci, protuzrakoplovno topničtvo zračnog oružja, pomorsko topničtvo i stražarski čamci oborili su 19 većinom četveromotornih neprijateljskih zrakoplova.

U mjesecu veljači uništilo je japansko zrakoplovstvo nad Burnom i nad Indijom ukupno 72 neprijateljska zrakoplova.

Za vrieme djelatnosti čišćenja na poluotoku Laiču i području na jugu pokrajine Kvangsi, japanske oružane sile bilježe sliedeće uspjehe: Na bojištu je ostalo 390 poginulih neprijatelja, zarobljeno je 245, zaplienjeno je 415 pušaka, 111 strojnica, 132 samokresa, 4 mužara, 128 ručnih granata i velike količine drugog streljiva.

Njemačke obalne skupine, koje djeluju u sjevernom Tunisu, uspjele su jučer nakon zauzimanja Cap Serrata napredovati znatno dalje prema zapadu. U borbi s neprijateljskim četama su skupine zauzele važan planinski odsjek, imajući sada tako pod nadzorom najznačajnije nastupne ceste Britanaca.

---

stvovali su mnogi visoki častnici zajedno sa zborom predavača i tečajaca. Generala Štancera pozdravio je u predavaonici satnik Mostovac, koji je u par rieči naglasio svrhu i značenje tečaja, zahvalivši se na susretljivosti i razumievanju generala Štancera, koji je omogućio Odgojnom odjelu Ministarstva oružanih snaga da može za vrieme tečaja nesmetano djelovati.

Iza govora satnika Mostovca obratio se je u kraćem govoru prisutnim dočastnicima general pješačtva Slavko vitez Štancer, naglasivši da su dočastnici baš oni, koji u miru i ratu proživljavaju najtežu stranu vojničkog života, a dočastnički zbor Hrvatskih oružanih snaga u borbama, koje vodi hrvatski narod izkazao se je kao stup i snaga hrvatske vojske potvrdivši častnu i slavnu tradiciju hrvatskog vojnika. General naglašuje potrebu gajenja vojničkih kriepostí iztaknuvši da je Poglavnikovom odredbom baš stoga i osnovan Odgojni odjel, koji ide za usavršavanjem vojničkih vrlina, koji ide za odgojem bogate duševnosti hrvatskog čovjeka, za upućivanjem na dobro, za upoznavanjem sa svime, što je u hrvatskoj prošlosti bilo častno i hvalevriedno.

Ovo, što ćete čuti na tečaju, rekao je general, ponesite sa sobom u vaše vojarne, ponesite na bojno polje i predajte to našem hrabrom vojniku, koji će vam za to biti zahvalan. Primite ono, što je najbolje i predajte to hrvatskoj vojsci, pa ćete na taj način izgledom svoje ličnosti lakše i sigurnije doći do konačne pobjede nad neprijateljem.

USTAŠTVO diljem HRVATSKE

Dubrava

U nedjelju je održan u Dubravi kraj Zagreba vrlo uspjeli ustaški sastanak, na kome su uz radničtvo prisustvovali državni i posebnički namješteni-ci, a našli su se tamo na okupu i stari Poglavnikovi borci, koji su svojim prisutstvom ostavili na sve liep dojam. Sastanak je otvorio tabornik iz Sesveta, koji je medju ostalim prikazao razorni rad tudjinskih plaćenika, partizanskih hordi, koji u svojim zadnjim trzajima ruše i pale naša hrvatska sela misleći, da će slomiti našu odpornost i našu vjeru u svete i velike ideale hrvatskog naroda. Govorio je i izaslanik GUS-a, koji iznosi uzroke, koji su doveli do ovoga rata, te prikazuje razoran rad glavničarstva, koje je sve svoje snage uperilo, da uništi i izbriše hrvatski narod. Prikazuje, kako se je u bivšoj državnoj tvorevini sve upotriebilo, da se onemogući život i razvitak malog obrtnika, te za primjer iznosi, kako je kapital dioničarskih družtava u bivšoj državnoj tvorevini, koji je iznosio 28,2 milijarde bivših dinara bio godišnje obtérećen plaćanjem sa svega 75 milijuna dinara poreza, a u isto vrieme su mali obrtnici, kojih je cjelokupni kapital iznosio jedva 2,25 milijardi bio obterećen s godišnjim plaćanjem poreza od 76 milijuna bivših dinara. Nadalje iznosi težko stanje, u kome je u to vrieme živio hrvatski seljak, te iztiče, da je u bivšoj državnoj tvorevini 5 posto velikih posjednika imalo 51 posto koristne i obradive zemlje, a na drugoj strani je 95 posto hrvatskih seljaka imalo svega 49 posto obradive zemlje. Kao odgovor na taj poredak prva se je digla mlada Njemačka, a za njom i svi ostali mladi narodi Evrope, medju njima i hrvatski narod pod vodstvom svoga Poglavnika.

Moravče

U selu Moravče održan je pouzdanični sastanak, na kojem je govorio izaslanik Glavnog Ustaškog Stana. Sastanak je otvorio tabornik, nakon čega je izaslanik Glavnog Ustaškog Stana prikazao prilike u domovini i u svietu. Poslie toga razvila se razprava, u kojoj su prisutni iznosili želje i potrebe svoga kraja. Sastanku su prisustvovali ne samo glavari domova, nego i brojni mladji mužki i ženski sviet. Onaj dio mještana, koji nije mogao prisustvovati ovom sastanku radi skučenosti prostorija, slušao je zajednički krugovalni prienos govora Glavnog ravnatelja Matije Kovačića iz Velike Gorice.

Trnje

U Trnju na području Ustaškog tabora X. održan je ustaški sastanak, kome je prisustvovao veliki broj stanovnika tog diela Zagreba. Sastanak je u 10 sati prije podne otvorio tabornik, koji je pozdravio prisutne, a zatim je razložio svrhu ustaških sastanaka. Zatim je predao rieč pobočniku ustaškog stožera Zagreb, koji je održao govor, u kome je prikazao značenje vlastite države za razvoj pojedinih naroda. Govornik je zatim prešao na prikazivanje našeg unutarnjeg političkog položaja, te je protumačio pokrete, koji su odigrali važnu ulogu u našoj poviesti. Osobito je obširno prikazao dogadjaje, koji su se zbivali posliednjih mjeseci u bivšoj državnoj tvorevini.

Bošnjaci

U prisutnosti mnogobrojnog seljačtva govorio je u ovom naprednom selu naše Posavine izaslanik Glavnog Ustaškog Stana i državne vlade. Izmedju ostalog govornik je razmatrajući vanjsko političke prilike rekao: Ova velika borba je — sudbinska borba. To znači borba, u kojoj se radi o biti ili ne biti. Ne samo Evrope, kršćanske, arijevske, nego i Nezavisne Države Hrvatske. Borba, u kojoj se radi o pobjedi Evrope nad Azijom, europske uljudbenosti i seljačkoga života nad boljševizmom i proletarijatom, pa što više i pobjedi Hrvatske nad bivšom državom i svakom sličnom državnom tvorevinom, bilo demokratske, bilo boljševičke Evrope.

Prema njihovim takozvanim pobjedama mi smo premoćniji, kako u pobjedama, tako još više premoćniji u tvorivu i streljivu, a najviše u srdcu junačkome i u ljudstvu. I u nizu pobjeda, koje su se na strani Osovine nizale kroz sve četiri godine rata, i koje se još uviek nižu, kako u zraku, tako još više na kopnu i moru, ne će kratiti niti konačna pobjeda. Prema veleobrtnoj i poljoprivrednoj snazi, a još više snazi u samom žiteljstvu, koji znaju, za koga se i zašto se bore, a napose mi Hrvati u borbi za osiguranje svoje državne nezavisnosti i cjelokupnosti, Osovina je po svemu snažnija od svih snaga Sovjetije, radi čega će se na iztočnom bojištu konačna i odlučna bitka odlučiti u našu korist.

Zaprešić

U Hrvatskom domu u Zaprešiću održan je dosad najuspjeliji politički sastanak u tom mjestu. Dvorana je bila dubkom puna, a bili su prisutni najozbiljniji i najtriezniji seljački gospodari iz mjesta i okolice. Na tom sastanku došlo je do burnih manifestacija Poglavniku i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, a prisutni su dokazali primjera vriednu ustašku sviest.

Sastanak je otvorio izaslanik GUS-a, koji je u svom dvosatnom govoru prikazao unutarnji i vanjski položaj, pa su njegovo razlaganje saslušali prisutni s najvećom pažnjom. U nastaloj diskusiji sudjelovali su gotovo svi prisutni, pokazajući za pojedina važna pitanja neobično veliko zanimanje.

Brinje

Seljaci iz Brinja, siromašnog mjesta naše kršne Like, pokazali su doista živu i veliku ustašku sviest. Svaki je seljak od svojih biednih zaliha odkinuo koliko je više mogao i darovao ustaškoj pripremnoj bojni. Tako su 103 seljaka darovala XVII. Pripremnoj bojni u Senju 3.013 kg krumpira.

Poglavnik s ustaškom mladeži

PUŠKOM I NOŽEM KROZ BEZKRAJNE RUSKE RAVNI

(Iz dnevnika legionara Idriza Valjevca)

5. KROZ BLATO...

Išlo se danju i noću. Veliko blato u Ukrajini, koje je nastalo od neprestanih kiša, otežavalo je naše putovanje. Tu je doslovno bilo blata do koljena.

Svuda smo nailazili na zaustavljene samovoze, koji su zapeli u dubokom blatu. Ceste su izgledale kao kanali, iz kojih je iztekla voda, a na dnu je ostalo ljepljivo blato. Preko toga smo mi hodali. Na svakom koraku ljepile su nam se gromade toga blata za noge, da smo ih jedva izvlačili. Čizme su sa nogu ostajale u tom blatu, gustom kao smola, a djonovi su odpadali.

Pred nama se odvijao brzi rat, a sve je to zavisilo o točnoj dopremi i obskrbi. Mi smo to znali, a momci su razumjeli da je potrebno, da samovozi, koji su bili natovareni streljivom i ostalom obskrbom odu što prije do svog odredjenog mjesta. Zato smo uviek smjesta priskočili u pomoć svojim njemačkim drugovima, koji su sa samovozima zapeli u blato, i tražili našu pomoć. Svakome smo pomagali izvući se iz jama i težkog blata.

Na cestama je oko svakog zagibljenog samovoza bilo 30 do 40 vojnika. Odasvud su odjekivali povici »ho-ruk« i samovozi su bili izvučeni. Put se je mogao nastaviti...

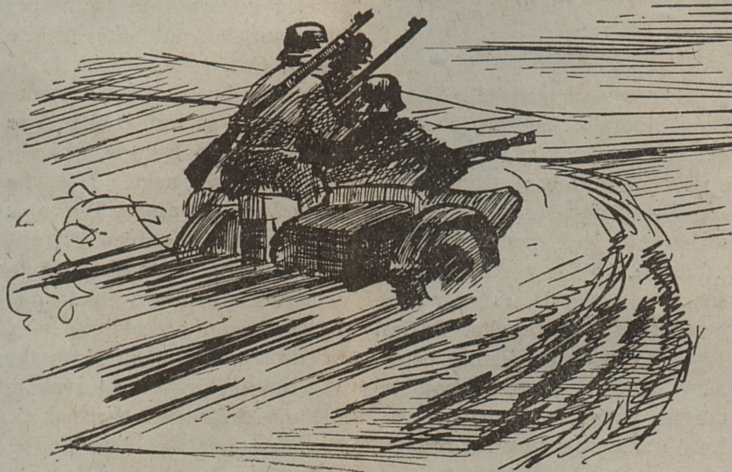
Cieli taj težki put nije ni malo oslabio duh i dobru volju naših hrabrih legionara. Uviek se čula pjesma, smieh i razne šale.

Dolazili smo u sela, u koja smo bili upućeni konačiti. Sva su bila jednaka onima, koja smo susretali na prijašnjem dugom putovanju. No u tim ruskim slamnatim kućicama bilo je ponekad i pečenih kokoški, a kada kuhinja nije stigla na vrieme, onda se večera spremala u kućama.

Tada je obično za večeru bilo »žarena kortaški«, kako to Rusi vele, to jest prženi krumpir na ulju.

Kad bi stigla zapovied da ostanemo dan dva da se odmorimo, bilo je to za nas veliko veselje. Onda bi opet dolazila zapovied. Napried! Složili smo tada brzo opremu, pometali sve na sebe i praćeni onim seljacima, s kojima smo se sprijateljili, ostavljali bi iza sebe konačišta, male ruske slamarice.

Vani nas je suprotno od gostoljubivih stanovnika, koji su nas dočekivali razširenih ruku, dočekivalo negostoljubivo rusko blato i pokvarene ceste. Pa ipak, uviek se išlo napried.

6. PRVE ZNATNIJE POBJEDE

Stigli smo na drugu liniju. Odmah smo vidjeli, da je to sada drugačije nego prije. Ovdje je bila prava, ozbiljna borba. Mnogi su odmah sakupili pamet u glavu, jer je »vrag šalu odnio«, kako su odmah ustanovili čim smo stigli na nove postave. Lievo i desno od nas držali su postave Niemci. Već su u prvim danima upoznali našu vriednost, jer su naş uviek hvalili. Uobće, kud god smo dolazili, uviek smo pobirali pohvale. U ostalom, naši su ih legionari podpuno i zaslužili.

Iz dana u dan kroz nove i nove borbe napredovali smo nezadrživo. U tom pobjedničkom napredovanju stigli smo do grada, što ga zovu Valki. Taj grad su zauzeli Hrvati vlastitim snagama. Bila je to prva veća pobjeda, na koju smo svi bili ponosni.

Zatim smo nastavili put dalje prema Harkovu. Oko Harkova bile su u toku velike bitke. Rusi su žilavo branili taj grad, ali se njihov vojnik nije mogao mjeriti s našim. Nakon težkih borbi osvojile su ga njemačke i hrvatske pukovnije. Četiri dana trajala je bitka za nj. U Harkovu smo ostali na odmoru dvadeset dana, pa smo tako zauzećem grada doživjeli dvostruku radost.

Posve smo se liepo smjestili u Harkovu i svi su s veseljem pomišljali, da ćemo se ovdje zadržati nešto dulje. Medjutim je naša nagadjanja prekinula zapovied da se polazi dalje. Spremili smo se i pošli. Iza nas je ostalo još jedno mjesto, gdje su Hrvati ponovno dokazali, da u njima još teče junačka krv njihovih predaka.

Išli smo prema Rostovu. Pratila nas je neprestano zima, snieg i jaka studen. Moja strojnička satnija imala je dvije sto vozila. Studen je bila tako strahovita, da su nam se putujući zamrzavale strojnice. Tada smo imali mnogo muke, dok smo strojnice opet otopili i učinili ih sposobnim za pucnjavu. Uobće nam je studen bila veoma neugodna, i zadala nam je mnogo muke. Kada smo se u jutro kretali dalje, morali smo paliti slamu i tako otapljati led sa vozila, da bi mogli nastaviti put.

Na tim putovanjima vidjeli smo koješta, ali nas je najviše potreslo, kad smo vidjeli, kako su boljševici izgladnili ruski narod. Svuda smo nailazili na velike magazine i spremišta, u kojima je bila pšenica, ali su na žalost bila razvaljena, zapaljena, a pšenica rasipana po putevima. Bilo je toga u takovim količinama, da kola niesu mogla prolaziti. Konji i kola su zapadali u naslage toga upropaštenog žita, koje su sovjeti skupljali u spremišta i hambare, dok je jadni ruski narod umirao od gladi pod njihovom vlašću.

Kada su se boljševici povlačili pred nama i bježali sve dalje u unutrašnjost nisu dopuštali ljudima da uzmu ni kilograma pšenice, nego su ih samo tjerali, da sve razvaljuju i pale.

Svuda su pričali narodu, da će Niemci, kad dođu, raditi na njima svakakova nasilja, pa su ljudi drhtali od straha i strepili, kad smo mi dolazili u sela. Tako izmučeni i izgladjeni narod kupovao je onda zamrzlu i nagorjelu pšenicu, i time se prehranjivao.

Takovi su se prizori ponavljali dan na dan, i mi smo proklinjali one, koji su željeli, da boljševička tiranija dodje i k nama. Trebali su ti isti ovamo doći, pa se nagledati sve te biede. Tada bi ih brzo prošla volja, da i dalje rade za one, koji su ruskome narodu priredili takav »komunistički raj«.

Medjutim smo neprestano napredovali. Ni snieg, ni studen, ni odpor boljševika nije mogao zadržati ili zaustaviti naše napredovanje. Za nas nisu postojale zaprieke...

7. U DUBOKOM SNIEGU

Bilo je to 22. prosinca. Tada smo stigli na odredište. Snieg i hladnoća bili su nam neprestani, inače dosta neugodni gosti. Stigli smo do nekog razrušenog sela na rječici Mijus. Tu se protezala bunker-

ska linija, u koje bunkere smo se mi smjestili. To su bili naši položaji. Da nije bilo toliko hladno, ljudi bi se ovdje posve dobro smjestili. Uostalom, prilika da se ugrijemo pružala nam se dosta često. Bili smo naime sa Rusima blizi susjedi. Od njih nas je dielilo svega 50 metara. Dosta mala udaljenost. Medjutim nas to nije smetalo. Naši su se odlično snalazili. Vrlo često je dolazilo do sukoba. Vrieme se tada nije biralo. Navale su se vršile danju i noću. Kroz cielo vrieme dok smo bili na tim postavima nismo imali gubitaka.

Inače su se ovdje gdjekad znali dogadjati slučajevi, koji su na prvi pogled bili smiešni, ali su mogli poslužiti kao dokaz odvažnosti i brzog snalaženja naših ljudi. Takve bi se zgode onda uviek prepričavale nebrojeno puta za dugih zim-

skih večeri. Momci su posjedali u bunkerima, dok je vani bjesnio vjetar i nosio mećavu, a jedan bi započeo priču. Svi smo je već čuli sto puta, ali smo ipak strpljivo slušali stotinu i prvi puta nesmanjenom pažnjom i uviek nas je opet priča veselila, kao da je prvi put slušamo.

... Bila je noć. Svuda crni mrak. Ne čuje se ni od kuda ljudskog glasa, ne vidi se nigdje ni iskrice svietla. Samo se kroz noć čuje kako šumi rieka zapljuskujući obale. Na časove podiže se vjetar i svaki mu je udar sve jači i jači. Nebo je naoblačeno i kao da svojim mrkim igledom prieti, da će izbljuvati na ljude snieg i led, koji će zatrpati sve živo. Vjetar se već podigao i zviždi kroz golo granje na drveću. Oštre iglice leda šibaju u oči i obraze. Ovaj puta je noć zaista ružna. Ljudi bi najradije da se ne moraju pokazivati napolju. Ali to nije moguće... Svake se noći vrše obhodnje. Sada smo odlazili k ruskim bunkerima, obilazili oko njih, izvidjali, a zatim se opet vraćali, a da neprijatelj nije ni sanjao kako smo mu blizu.

Ovaj puta išli smo na obhodnju nekoliko nas iz mog bunkera. Opet smo prešli oprezno onaj komad, što nas je dielio od boljševičkih postava i vrzli smo se izmedju njihovih bunkera. Bura je sve jače bjesnila i boljševičke straže nisu ništa primjećivale. Naši se koraci uobće nisu čuli u sniegu. Zvižduk je vjetra sve zaglušio.

Prišuljali smo se jednom bunkeru. Tamo je bila postavljena jedna ruska strojnica, ali se straža nekud udaljila, i nitko nije unutra ni primjetio, kad smo mi izvukli strojnicu napolje. Uputili smo je na ledja i izgubili se odande. Tako smo ukrali jednu strojnicu Rusima izpred nosa. Odnieli smo strojnicu u naš bunker i nas nekoliko, koji smo je donieli, odmah smo počeli s njom pucati, jer smo znali njome rukovati.

Naši neprijatelji boljševici doživjeli su te noći neugodno iznenadjenje, kad je po njima stala pucati strojnica, za koju se po zvuku smjesta moglo prepoznati, da je njihova, a pucala je s naše strane.

A tek kakova su negdje lica napravili oni, kojima smo tu strojnicu odnieli? No, to su se zaista mogli čuditi.

No to nije bio jedini slučaj. Bilo je mnogo takvih sitnih doživljaja, dok smo bili tamo. Nekad je nestao po koji naš vojnik, i kad su ga već svi smatrali izgubljenim, vratio bi se on i nekoliko zarobljenih boljševika. Čak su morali sami i svoje puške donieti.

Drugi su opet naši smjeli vojničari odlazili noću iz naših postava, išli u »špetrupe«, i

kad su se vraćali, dogonili bi sa sobom krave i volove za našu kuhinju. Te su tada slavili svi kao naročito zaslužne, jer nije mala stvar donieti toliko mesa i time poboljšati kuhinju. Zato su im svi redom izkazivali svoje čestitanje, i naravno, odmah izrazili svoje želje da opet koji puta odu na takav izlet. Svi su takvi sitni dogodjaji razveseljavali naše ljude, koji su u pomanjkanju drugih senzacija željno očekivali, da se nešto takovo opet desi, da bi imali opet nešto za pričanje. Ali najviše su se ipak ponosili oni, koji su u tim podhvatima sudjelovali.

A to je bilo njihovo pravo i svi su im ga rado priznavali....

(Nastavit će se.)

Jedne zimske noći

Dr. Milan Šufflay je ubijen!

Ta viest je elektrizirala duhove. Ona je poput strahovite sjene zaigrala pred očima svih nas, kad smo saznali za nju. Ona nas je prestravila. Ona nas je prožela najvećim bolom i tugom.

Znali smo, da nam je naviešten iza 1929. rat do iztrebljenja. Znali smo, da se neprijatelj ne će žacati upotriebiti ni jednoga sredstva u svojoj namjeri. Znali smo, da je nad Hrvatskom zavladala balkanština najgore vrsti. Vidjeli smo, da svaki dan padaju nove hrvatske glave. Bili smo svjedoci masovnog ubijanja našeg naroda.

Osjećali smo nad svojim glavama mač tudjinske strahovlade, ali...

Nismo vjerovali, da tudjinac ne će prezati ni pred znanošću. Ipak smo vjerovali, da će i najsuroviji Balkanac sa štovanjem gledati na djelovanje najugjednijih intelektualaca, koji su se borili oružjem duha.

Nu, strahota dogadjaja prenerazila nas je.

Šufflay je bio ubijen!

Srdca prolaznika slediše se od strahota...

Strahota ovog zločina bila je još pojačena saznavanjem pojedinosti...

Mjesec veljača 1931.

Zagreb u sniegu.

Bjelina snježnog pokrivača razprostrta je nad palačama, ulicama i trgovinama. Večer je. Sa Sljemena plove tmasti snieżni oblaci.

18. veljača.

Iz jedne kuće u škurini Dalmatinske ulice izlazi jedan čovjek. On zakorakne prema zamrznutom pločniku ulice. Neke silhuete vrebaju na njega. One mu se nečujno približuju... Jedna je sjena podigla u zrak nekakvu kratku željeznu motku i strahovito nekoliko puta udarila po čovjeku. Zahvatila ga je po tjemenu.

Jauk...

Čovjek se je srušio na pločnik.

Krv.

Jedan umirući hropac.

Sjene nestaju u mraku prohladne zimske noći... Redarstva nema... Prolaznici se zgražaju. Srdca im se sledjuju od te strahote... Čovjeka uklanjaju s pločnika, na kome se crveni zgrušana krv na sniežnoj bjelini...

Čovjeka odvoze u bolnicu, gdje umire...

Drugi dan kratka obaviest u novinama: Jučer je ubijen dr. Milan Šufflay.

I ništa više.

Hrvatska je javnost utučena.

Još jedna žrtva više. Još jedan Hrvat manje. Ubojstva se nastavljaju.

VILIM PEROŠ

STALIŠKO POSTROJAVANJE HRVATSKOG SELA

Svrha, ustrojstvo i način djelovanja postrojbe hrvatskog sela

(Nastavak)

§ 22.

Djelokrug i način rada obćinskih seljačkih zajednica uredjuje se poslovnikom, koji propisuje državni savezničar.

ORGANI SAVEZA

§ 23.

Vrhovni organ Hrvatskog saveza seljaka je savezničar, kojeg imenuje Poglavnik na priedlog državnog savezničara.

§ 24.

Pomoćni organi saveza jesu:

1. županski povjerenici; ;
. kotarski povjerenici;
3. Starješina obćinskih seljačkih zajednica;
4. starješine hrvatskih seljačkih zajednica.

§ 25.

Savezničar upravlja svim poslovima saveza uz pomoć saveznog ureda.

§ 26.

Na čelu saveznog ureda stoji pročelnik, a ured se dieli na potreban broj odsjeka, na čelu kojih stoje nadstojnici odsjeka. — Odsjeci rade na temelju posebnih poslovnika, koje uz odobrenje državnog savezničara izdaje savezničar .

§ 27.

Županski povjerenik upravlja svim poslovima županskog povjereničtva prema uputama i nalozima savezničara, a na temelju posebnog poslovnika, koji izdaje savezničar na priedlog županskog povjerenika, a u okviru obćeg poslovnika, koji će propisati državni savezničar.

Da li će županjsko povjereničtvo imati svoj posebni ured i u njemu svoje posebne odsjeke, odlučuje savezničar.

Županskom povjereniku pomaže u radu županjsko vieće od 4 do 10 članova, koji imenuje savezničar na priedlog županskog povjerenika. Županjsko vieće stavlja priedloge županskom povjereniku, koji ih predlaže savezničaru na rješenje ili ih samostalno rješava u svojem djelokrugu.

Županjski povjerenik je dužan izvršiti sve odredbe savezničara.

§ 28.

Kotarski povjerenik upravlja svim poslovima kotarskog povjereničtva i prema uputama i odredbama županskog povjerenika, i to u smislu posebnog poslovnika, koji u granicama poslovnika županskog povjereničtva donosi županjski povjerenik na temelju priedloga kotarskog povjerenika, u okviru obćeg poslovnika, koji propisuje državni savezničar.

Kotarski povjerenik suradjuje neposredno sa županjskim povjerenikom u svim pitanjima i dužan je izvršiti sve odredbe županjskog povjerenika.

Kotarskom povjereniku pomaže u radu kotarsko vieće od 4 do 10 članova, koje imenuje županjski povjerenik na pridelog kotarskih povjerenika. Kotarsko vieće stavlja priedloge kotarskom povjereniku, koji ih ili samostalno rješava ili ih predlaže županjskom povjereniku na rješenje.

§ 29.

Pročelnika saveznog ureda i nadstojnika saveznih odsjeka imenuje državni savezničar. Županjske i kotarske povjerenike imenuje savezničar. Starješine obćinskih hrvatskih zajednica imenuje županjski povjerenik na priedlog kotarskog povjerenika. Sve navedene područne dužnostnike saveza razrješuje od službe onaj dužnostnik, koji ih je imenovao na isti način, kako su imenovani. Državni savezničar može sve navedene dužnostnike sam imenovati, a u svako doba razriešiti ih od službe.

§ 30.

Sjedište svih područnih djelatnika saveza odredjuje savezničar uz odobrenje državnog savezničara.

SREDSTVA SAVEZA

§ 31.

Sredstva za oživotvorenje svrhe saveza sastoje se od:

1. redovitih članskih prinosa, koji će biti propisani posebnom odredbom.
2. svote, odredjene za pokriće troškova saveza iz državnog proračuna;
3. dobrovoljnih priloga članova; ;
4. preuzetog imetka razpuštenih seljačkih družtava;
5. prihoda pokretne i nepokretne imovine saveza;
6. raznih drugih prihoda od darova, priredaba, izdanja itd.

Svim sredstvima i imetkom saveza upravlja i razpolaže savezničar prema godišnjem proračunu, odobrenom po državnom savezničaru, odnosno dok proračuna nema, prema uputama državnog savezničara. — Proračunom saveza predvidjaju se i svi primitci i izdatci za dosaveze, županjska, kotarska, obćinska i mjestna povjereničtva na temelju priedloga odnosnih povjerenika predloženih najkasnije do kraja mjeseca listopada svake godine nadležnim višim organima. Prekoračenje proračuna ni u kojem slučaju nije dopušteno.

U proračunu saveza ima se medju izdatcima predvidjeti i svota, koju je savez dužan doznačivati za uzdržavanje ureda državnog savezničara i njegovih organa.

Za svaku kalendarsku godinu ima savezničar najkasnije do kraja mjeseca lipnja sliedeće godine sastaviti zaključne račune i godišnji izvještaj o radu saveza u kojem će biti uz ostali rad obrazložene i opravdane sve stavke aktive i pasive.

Izradjene zaključne račune izvještajem predlaže na odobrenje državnom savezničaru.

(Svršit će se)

NAGRADNI NATJEČAJ ODGOJNOG ODJELA ORUŽANIH SNAGA N. D. H.

Odgojni odjel Oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske razpisuje nagradni natječaj za radove, koji će se izvoditi na krugovalnim izvedbama »Hrvatu u borbi«. Radovi moraju biti napisani u ustaškom duhu, moraju zadirati u život i djelokrug hrvatskog vojnika i moraju biti pisani tako, da je moguća njihova tehnička i sadržajna izvedba. Najbolje djelo bit će nagradjeno sa 2000 Kuna, drugo sa 1500 Kuna, treće sa 1000 Kuna, a svi ostali radovi, koji će doći u obzir za izvedbu, biti će nagradjeni sa 500 Kuna. Ti nagradjeni i priznati radovi bit će izvodjeni u vrieme krugovalnih izvedba »Hrvatu u borbi«, koje priredjuje Odgojni odjel Oružanih snaga N. D. H svake subote u 20.10 sati.

Sve radove treba slati na naslov: Ministarstvo oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske — Odgojni odjel.

»Ustaša« viestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdaje Glavni Ustaški Stan. Ravnatelj: Mijo Bzik. — Glavni urednik: Franjo Bubanić, odgovorni urednik: Stanislav Polonijo, Zagreb, Berislavićeva ul. 10. — Uredništvo i uprava: Berislavićeva ul. 10. — Brzoglasi: Uredništvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 30.499. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 2 Kune. — Predplata: mjesečno 8 Kuna, četvrtgodišnje 24 Kune, polugodišnje 48 Kuna, godišnje 96 Kuna. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ul. 10. — Za tiskaru odgovara Viktor Smokvina, Zagreb, Medovićeva ul. 2.

POGLAVNIK POSJEĆUJE VJERNE DOMOBRANE NA POSTAVIMA

OKLOPNE USTAŠKE JEDINICE NA PUTU PREMA MJESTU BORBE